

SD

ANALİZ
ANALYSIS

**Doğu Akdeniz'de Yükselen Gerilim:
Siyasi, Askeri ve Ekonomik Açından Yapılması Gerekenler**
*The rising tension in the Eastern Mediterranean:
What needs to be done from a political, military and
economic aspect*

Türkiye S-400'den Vazgeçebilir mi?
Can Turkey give up the S-400?

S-400 Sonrası F-35 mi? Su-57 mi?
After S-400, F-35 or Su-57?

Doğu Akdeniz'deki Büyük Oyunda Dengeler Değişecek
Balances Will Change in the Eastern Mediterranean

**Doğu Akdeniz'de Yükselen Gerilim:
Siyasi, Askeri ve Ekonomik Açıdan Yapılması Gerekenler**

***The rising tension in the Eastern Mediterranean:
What needs to be done from a political, military and
economic aspect***

Türkiye S-400'den Vazgeçebilir mi?

Can Turkey give up the S-400?

S-400 Sonrası F-35 mi? Su-57 mi?

After S-400, F-35 or Su-57?

Doğu Akdeniz'deki Büyük Oyunda Dengeler Değişecek

Balances Will Change in the Eastern Mediterranean

SDE
Adres
Telefon
Faks
E-Posta

Stratejik Düşünce Enstitüsü / Institute of Strategic Thinking

Çetin Emeç Bulvarı Aşağı Öveçler Mahallesi
4. Cadde 1330. Sokak No: 12 06460 Çankaya - Ankara

0 312 473 80 45

0 312 473 80 46

sde@sde.org.tr

SDE Yayınları

SDE Savunma ve Güvenlik Koordinatörlüğü Yayınıdır
Publication of SDE Defense and Security Coordination

**Doğu Akdeniz'de Yükselen Gerilim:
Siyasi, Askeri ve Ekonomik
Açıdan Yapılması Gerekenler**

**The rising tension in the Eastern Mediterranean:
What needs to be done from a
political, military and
economic aspect**

ANKARA, 2019

İçindekiler

Sunuş	4
DOĞU AKDENİZ'DE ENERJİ KRİZİ	6
Doğu Akdeniz'de Neler Oluyor?.....	6
Doğu Akdeniz'de Keşfedilen Doğal Gaz Sahaları	6
2011'de Başlayan Doğu Akdeniz Gaz Savaşı.....	8
DOĞU AKDENİZ DOĞALGAZ SAHALARI.....	10
İsrail'e ait sahalar	10
Güney Kıbrıs Yönetimi'nin hak iddia ettiği sahalar	10
Mısır'a ait sahalar	12
Lübnan'a ait sahalar.....	12
BÖLGEDEKİ DOĞAL GAZ VE PETROL REZERVİ NE KADAR?	14
KRİZİN KAYNAĞI: MÜNHASİR EKONOMİK BÖLGE (MEB) ANLAŞMALARI ..	14
TÜRK TARAFI-GKRY İHTİLÂFI	16
EASTMED (Doğu Akdeniz Boru Hattı)	20
Projenin Verimliliği	22
EastMed'e Alternatif Mısır LNG Terminalleri.....	24
DOĞU AKDENİZ DOĞAL GAZ FORUMU (EMGF).....	24
DOĞU AKDENİZ GAZ İTTİFAKINDA BÖLGE DIŞI AKTÖRLERİN TUTUMU..	28
Amerika Birleşik Devletleri	28
Avrupa Birliği	32
Fransa.....	32
İngiltere	32
Rusya	32
BÜTÜN KAVGA DOĞU AKDENİZ GAZI İÇİN Mİ?.....	34
SONUÇ.....	38

Contents

Introduction.....	5
ENERGY CRISIS IN THE EASTERN MEDITERRANEAN.....	7
What is going on in the Eastern Mediterranean?	7
Natural Gas Fields Discovered in the Eastern Mediterranean.....	7
EAST MEDITERRANEAN NATURAL GAS FIELDS.....	11
Israeli sites.....	11
Areas claimed by the Southern Cyprus Administration.....	13
Egyptian sites.....	13
Lebanese sites.....	13
WHAT IS THE SCOPE OF THE NATURAL GAS AND OIL RESERVE IN THE REGION?	15
THE SOURCE OF THE CRISIS:	
EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE (EEZ) AGREEMENTS:	15
TURKISH PARTY- GASC CONFLICT.....	17
EASTMED (EAST MEDITERRANEAN PIPELINE).....	21
Project Efficiency	23
Egypt's LNG Terminals as an Alternative to EastMed	25
EAST MEDITERRANEAN NATURAL GAS FORUM (EMGF)	25
ATTITUDE OF NON-REGIONAL ACTORS IN THE EAST MEDITERRANEAN GAS ALLIANCE	29
The United States of America	29
The European Union	33
France.....	33
The United Kingdom	33
Russia	33
IS ALL THE FIGHTING FOR EAST MEDITERRANEAN GAS?	35
CONCLUSION	39

SUNUŞ

28.06.2019 günü Stratejik Düşünce Enstitüsü'nde "Doğu Akdeniz'de yükselen gerilim: Siyasi, askeri ve ekonomik açıdan yapılması gerekenler" başlıklı bir toplantı düzenlenmiş, katılımcıların müzakereleri ve katkıları ışığında bu Rapor hazırlanmıştır.

Katılımcılar:

- **Büyükelçi Çağatay Erciyes**-Dışişleri Bakanlığı İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık-Hudut Genel Müdürü
- **Büyükelçi Kemal Köprülü**-KKTC Ankara Büyükelçisi
- **3. Sekreter Ebru Köprülü**-KKTC Ankara Büyükelçiliği
- **Prof. Dr. Hamza Yılmaz**-SDE Yüksek İstişare Kurulu (YİK) Üyesi
- **Sinan Tavukcu**-SDE Başkan Yardımcısı
- **Alper Tan**-SDE Başkan Yardımcısı
- **Tümgeneral (E) Mehmet Özoğlu**-SDE Savunma ve Güvenlik Kurulu Üyesi
- **Tümgeneral (E) Güray Alpar**-SDE Savunma ve Güvenlik Kurulu Başkanı
- **Kd. Albay Mithat Işık**- SDE Savunma ve Güvenlik Koordinatörü
- **Prof. Dr. Tefrik Erdem**-SDE İç Politika ve Hukuk Koordinatörü
- **Bülent Erandaç**-Gazeteci-SDE Medya ve STK Koordinatörü
- **Prof. Dr. Mehmet Baha Karan**-Hacettepe Üniv. İşletme Fakültesi-Enerji Finansmanı ve Piyasalar
- **Prof. Dr. Mehmet Arslan**-Hacı Bayram Veli Üniv. Ekonomi Bölümü
- **Doç. Dr. Erkin Ekrem**-SDE Uluslararası ilişkiler Koordinatörü
- **Doç. Dr. Burak Tangör**-Hacettepe Üniv. Uluslararası İlişkiler Bölümü-Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik Yönetimi
- **Dr. Belma Bulut**-Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi-Deniz Hukuku
- **Dr. Gözde Kılıç Yaşın**-Hukukçu-21.Yüzyıl Türkiye Enstitüsü Kıbrıs Araştırmaları Başkanı
- **Dr. Merve Ulusoy**-SDE Ekonomi Uzmanı
- **Büyükelçi Umut Arık ve Büyükelçi Haluk Gürcan Türkoğlu** da yazılılarıyla katkıda bulunmaktadır.
- **Arif Cem Aydoğan**-Türkiye Kalkınma Bankası Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliği'nde Avukat

INTRODUCTION

On 28.06.2019, a meeting titled 'The rising tension in the Eastern Mediterranean: What needs to be done from a Political, military and economic aspect' was organized at the Institute of Strategic Thinking; this report has been with a consideration for the discourse and contribution of the participants.

Participants:

- **Ambassador Çağatay Erciyes**-Ministry of Foreign Affairs Bilateral Political Affairs and Maritime-Aviation-Border, General Director
- **Ambassador Kemal Köprülü**-Ambassador of the TRNC to Ankara
- **3. Secretary Ebru Köprülü**-Turkish Embassy in TRNC
- **Prof. Dr. Hamza Yılmaz**-SDE Executive Board Member of High Advisory Board
- **Sinan Tavukcu**-SDE Vice President
- **Alper Tan**-SDE Vice President
- **Major General (R) Mehmet Özoğlu**-SDE Member of Defense and Security Board
- **Major General (R) Dr. Güray Alpar**-SDE Chairman of Defense and Security Board
- **Senior Colonel Mithat Işık**-SDE Defense and Security Coordinator
- **Prof. Dr. Tefik Erdem**-SDE Internal Policy and Law Coordinator
- **Bülent Erandaç**-Journalist-SDE Media and NGO Coordinator
- **Prof. Dr. Mehmet Baha Karan**-Hacettepe Univ. Faculty of Business Administration-Energy Finance and Markets
- **Prof. Dr. Mehmet Arslan**-Hacı Bayram Veli Univ. Department of Economics
- **Assoc. Prof. Dr. Erkin Ekrem**-SDE International Relations Coordinator
- **Assoc. Prof. Dr. Burak Tangör**-Hacettepe Univ. Department of International Relations-International Relations and Security Management
- **Dr. Belma Bulut**-Gendarmerie and Coast Guard Academy-Maritime Law
- **Dr. Gözde Kılıç Yaşın**-Jurist-21.Yüzyıl Turkey Institute President Legal Studies Cyprus
- **Dr. Merve Ulusoy**-SDE Economics Specialist
- **Ambassador Umut Arık and Ambassador Haluk Gürcan Türkoğlu** also contribute with their articles.
- **Arif Cem Aydoğan**-Development Bank of Turkey Directorate General of Legal Counsel, Lawyer

DOĞU AKDENİZ'DE ENERJİ KRİZİ

Doğu Akdeniz'de Neler Oluyor?

2009 yılından itibaren Doğu Akdeniz'de keşfedilen zengin doğalgaz rezervleri bir yandan İsrail'i diğer yandan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) ve Yunanistan'ı heyecanlandırarak Doğu Akdeniz'e hâkim olacak bir İsrail-Helen ittifakı hayâline sebep olmuştur.

GKRY ve Yunanistan, doğalgaz ve petrol aramaları için, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'nin haklarını ihlal eden Münhasir Ekonomik Bölgeler (MEB) ilan etmiş, bulunan doğalgazın Avrupa'ya ihracına yönelik olarak İsrail, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Mısır'ın merkezinde olduğu, Türkiye'yi devre dışı bırakmak ve sınırlamak üzere tasarlanmış bölgesel bir enerji ittifakı oluşturma yoluna gitmişlerdir.

Bu ülkeler tarafından sondaj izni verilen İtalyan ENI, Fransız Total, Rus Novatek, Amerikan Noble Energy ve Exxon Mobile şirketlerine güvence sağlamak üzere ilgili devletlerin donanmalarının Doğu Akdeniz'de konuşlanması ve AB'nin üyesi GKRY'ne destek açıklamaları ile Doğu Akdeniz bir anda küresel güç mücadelesinin önemli bir merkezi haline gelmiştir. Doğu Akdeniz enerji ittifakını siyasi bir ittifaka dönüştürmek ve Türkiye'yi Doğu Akdeniz'de sınırlamak stratejisiyle hareket eden ABD, İngiliz, Fransız, İtalyan donanma ve uçakları bölgeye dolmuştur.

Türkiye, kendisini Ege ve Akdeniz'de kuşatmaya, Kıbrıs adası ile bağıını koparmaya, enerji kaynaklarını gasp etmeye yönelik hamlelere mukabil sert hamlelerle cevap vermiştir.

Enerji kaynaklı olarak takdim edilen Doğu Akdeniz Krizi'nin gerçek mâhiyetinin tespit edilmesi bakımından konu bu raporda ele alınmış ve kriz bu yönüyle analiz edilerek, söz konusu kuşatmayı bertaraf edici karşı politikalar teklif edilmiştir.

Doğu Akdeniz'de Keşfedilen Doğal Gaz Sahaları

Doğu Akdeniz'de ilk doğalgaz sahasının keşfi, 1999'da İsrail sularında gerçekleşmiştir. Bölgedeki arama çalışmalarını sürdüren İsrail, 2009 yılında yaklaşık 280 milyar m³ rezerve sahip Tamar sahasını, 2010 yılında yaklaşık 600 milyar m³ rezerve sahip Leviathan sahasını keşfetmiştir. Bunu müteakiben 2011 yılında GKRY, Kıbrıs adasının güneyinde 129 milyar m³ rezervli Afrodit, 2018 yılında Calypso sahasında yaklaşık 220 milyar m³lük doğalgaz sahası bulmuştur. 2015 yılında Mısır, deniz açıklarında bulunan Zohr sahasında 850 milyar m³ rezerv keşfetmiş ve Noor sahasında bu miktarın da üzerinde rezerve ulaşıldığını iddia etmiştir.

ENERGY CRISIS IN THE EASTERN MEDITERRANEAN

What is going on in the Eastern Mediterranean?

The rich natural gas reserves discovered in the Eastern Mediterranean in 2009 have excited Israel on the one hand and the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus (GASC) and Greece on the other, leading to the dream of an Israeli-Hellenic alliance that would dominate the Eastern Mediterranean.

The Greek Cypriot Administration and Greece have elected to establish Exclusive Economic Zones (MEB) with the alliance of Israel, Greece, Derken Cyprus and Egypt for natural gas and oil exploration by violating and restricting the rights of Turkey and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) for the export of natural gas to Europe.

The naval forces of these countries that granted Italian ENI, French Total, Russian Novatek, American Noble Energy and Exxon Mobile companies drilling permission have been deployed in the Eastern Mediterranean for assurance to these countries and the EU has announced its support for EU member state GASC has suddenly transformed the Eastern Mediterranean into a major center of global forces. The US, British, French and Italians who employ a strategy to transform the energy alliance in the Eastern Mediterranean into a political alliance and restrict Turkey in the Eastern Mediterranean have deployed their navies and aircraft into the zone.

Turkey has responded with harsh measures against the moves aimed at blockading it in the Aegean and the Mediterranean, severing its ties with the island of Cyprus and to usurp energy.

In order to determine the true nature of the Eastern Mediterranean Crisis, which is presented as an energy crisis, the issue is discussed in this report and the crisis is analyzed in this aspect and counter-policies are proposed to eliminate the aforementioned blockade.

Natural Gas Fields Discovered in the Eastern Mediterranean

The discovery of the first natural gas field in the Eastern Mediterranean took place in 1999 in Israeli waters. Continuing exploration in the region, Israel discovered the Tamar site with approximately 280 billion m³ reserves in 2009 and the Leviathan site with approximately 600 billion m³ reserves in 2010. Subsequently, in 2011, GASC found a total of 220 billion m³ of natural gas in the Calypso field in 2018, with a total of 129 billion m³ of reserves in the south of the island of Cyprus. In 2015, Egypt discovered 850 billion m³ of reserves in the Zohr area offshore, claiming that more than this amount was discovered in the Noor area.

2011’de Başlayan Doğu Akdeniz Gaz Savaşı

Türkiye’nin 2007’den itibaren Suriye, Ürdün, Lübnan ve Mısır’ı içine alan Doğu Akdeniz’de jeostratejik bir Levant hattı oluşturma ve bu ülkeler arasında NAFTA benzeri bir entegrasyon sağlama, bu entegrasyona İran, Irak ve Katar’ı dahil ederek Basra, Doğu Akdeniz ve Kızıldeniz üçgeninde geniş bir refah alanı inşa etme teşebbüsü 2012’de başlayan Suriye savaşı ve 2013’te Mısır’daki askeri darbe sebebiyle hedefine ulaşamamıştır.

Bu projenin hayata geçirilmesine engel teşkil etme bakımından, Güney Pars Sahası gazının Doğu Akdeniz’den Avrupa’ya ulaşması konusunda Şii ve Sünni iki boru hattı projesinin ortaya çıkması ve birbiriyle çatışmasının büyük rolü olmuştur. Dünyadaki kanıtlanmış gaz rezervleri içerisinde İran’ın 31,9 trilyon m³, Katar’ın 24,7 trilyon m³ kaynağa sahip olduğu bilinmektedir. Bu iki ülke rezervlerinin büyük kısmı İran ile Katar’ın müştereken paylaştığı Güney Pars Doğalgaz Sahası olarak bilinen offshore alandır. Tahminlere göre bu sahada İran’ın payı 14,2 trilyon m³, Katar’ın payı ise 25,4 trilyon m³ olup, sahanın toplam gaz rezervi Rusya’nın toplam gaz rezervinden daha fazladır.

Güney Pars Sahası

Güney Pars Sahası gazının Doğu Akdeniz’den Avrupa’ya ulaşması konusunda; birisi İran, Irak ve Suriye işbirliği ile temsil edilen “Şii boru hattı”, diğeri Katar, Suudi Arabistan, Irak, Suriye ve Türkiye’nin içinde yer aldığı “Sünni boru hattı” olarak adlandırılan iki proje ortaya çıkmıştır. Obama döneminde İran ambargosunun hafiflemesi ve ABD’nin İran, Irak, Suriye, Lübnan şii hattı işbirliğine ılımlı yaklaşması Doğu Akdeniz’e akacak bir şii boru hattı projesini cesaretlendirmiş-

Eastern Mediterranean Gas War that started in 2011

Since 2007, Turkey has endeavored to establish a geostrategic Eastern Mediterranean Zone to include Syria, Jordan, Lebanon and Egypt and manifest a NAFTA like integration among these countries and include Iran, Iraq and Qatar into this integration and build a comprehensive welfare zone in the triangle of the Basra, the Eastern Mediterranean and the Red Sea; however this has not been achieved because of the Syrian war that started in 2012 and the military coup in Egypt in 2013.

The emergence of two conflicting Shiite and Sunni pipeline projects played a major role in obstructing the implementation of this project and the transportation of South Pars Field gas from the Eastern Mediterranean to Europe. Among the proven gas reserves in the world, it is known that Iran has 31.9 trillion m³ and Qatar has 24.7 trillion m³. Most of the reserves of these two countries are in the offshore area known as South Pars Natural Gas Field, which Iran and Qatar share jointly. According to the estimates, Iran's share in this field is 14.2 trillion m³ and the share of Qatar is 25.4 trillion m³ and the total gas reserve of the field is higher than the total gas reserves of Russia.

South Pars Field

Two projects have emerged for the transportation of Southern Pars Field gas from the Eastern Mediterranean to Europe, namely the 'Shiite pipeline' represented by the cooperation of Iran, Iraq and Syria and the 'Sunni pipeline' represented by the cooperation of Qatar, Saudi Arabia, Iraq, Syria and Turkey.

tir. Her ikisi de Suriye'den geçen hatlar içerisinde Beşar Esad rejimi Şam'dan Akdeniz'e ulaşan "Şii boru hattı" nı tercih etmiş ve 2011 Temmuz'unda taraflar mutabakat imzalamıştır. 10 milyar dolara mal olması ve üç yılda tamamlanması öngörülen boru hattı projesi gerçekleştirilememiştir. Ne yazık ki, Suriye savaşını tetikleyen 40 trilyon m³'lük doğalgaz rezervi her iki boru hattı projesinin rekabeti ve savaşı dolayısıyla Doğu Akdeniz'e inmeyi başaramamıştır.

Türkiye'nin öncülüğünü yaptığı Levant bölgesinin yerini, ABD ve Avrupa'nın destelediği Helen-İsrail enerji ittifakı doldurmuş, Doğu Akdeniz ülkeleri Türkiye, Suriye, Ürdün, Lübnan ve Libya Doğu Akdeniz doğalgaz piyasası dışına itilmek istenmiştir.

Geçen süre içinde şii ve sünni boru hatları çekişmesinin kimseye bir şey kazandırmadığı ortaya çıkmış, Katar diğer Körfez ülkelerinin aksine İran ile mâkul komşuluk ilişkisini sürdürmede kararlı bir tutum takınmıştır. Bu tutum, Katar'ın ABD talimatı ile diğer körfez ülkeleri tarafından ablukaya alınmasına sebep olmuştur. Türkiye'nin desteği ile Katar bu ablukada çökmemiş ve pozisyonunu değiştirmemiştir. Geline nokta ve alınan dersler, Güney Pars Doğalgazının ortak menfaatler ve işbirliği doğrultusunda Doğu Akdeniz'e aktılmasının mümkün olacağını göstermektedir.

DOĞU AKDENİZ DOĞALGAZ SAHALARI

Doğu Akdeniz bölgesinde gaz rezervleri ülkeler itibariyle şöyledir.

İsrail'e ait sahalar

ABD'ye ait Noble Enerji firması İsrail'li ortakları ile, Tamar ve Leviathan gibi başlıca doğal gaz sahalarının keşfini gerçekleştirmiş, yapılan çalışmalar sonucunda, 2009 yılında Hayfa'nın 90 kilometre açıklarında bin 700 metre derinlikte 280 milyar m³ rezerve sahip Tamar sahası bulunmuştur. 2010 yılında Hayfa'dan 130 kilometre açıkta ve bin 500 derinlikte 600 milyar m³ rezerve sahip Leviathan sahası keşfedilmiştir.

Ülkenin deniz alanlarında keşfedilen doğal gaz sahalarından yapılacak ihracat İsrail Yüksek Mahkemesi'nce yüzde 40'la sınırlandırılmıştır.

Güney Kıbrıs Yönetimi'nin hak iddia ettiği sahalar

GKRY'nin verdiği sondaj ruhsatı ile arama yapan Amerikan Noble Energy, Limasol'un 160 kilometre güneyinde ve Leviathan sahasının 30 kilometre batısında yer alan 12 numaralı bloktaki Afrodit sahasında bin 700 metre derinlikte 129 milyar m² doğalgaz sahası bulmuştur.

The easing of the embargo on Iran by the Obama administration and the US's moderate approach to the collaboration of Iran, Iraq, Syria and Lebanon in a Shiite pipeline encouraged a Shiite pipeline project that would flow into the Eastern Mediterranean. Out of the two pipelines, both of which passed through Syria, the Bashar al-Assad regime preferred the 'Shiite pipeline' from Damascus to the Mediterranean and the parties signed an agreement in July 2011. The pipeline project, which was expected to cost \$ 10 billion and be completed in three years, could not be realized. Unfortunately, the 40 trillion m³ natural gas reserve that triggered the Syrian war failed to materialize in the Eastern Mediterranean due to the competition between the pipeline projects and the war.

The Eastern Mediterranean zone pioneered by Turkey had been filled by the Hellene-Israeli alliance supported by the US and the EU, while Eastern Mediterranean countries Turkey, Syria, Jordan, Lebanon and Libya were being excluded from the Eastern Mediterranean natural gas market.

Time has revealed that the conflict between the Shiite and Sunni pipelines has given nothing to anybody, and Qatar, unlike the other Gulf countries, has been determined to maintain a reasonable neighborly relationship with Iran. This attitude led to the blockade of Qatar by the US directive and other Gulf countries. With the support of Turkey, Qatar it did not falter and maintained its position in this blockade. The point reached and the lessons learned show that it will be possible to transfer South Pars Natural Gas to the Eastern Mediterranean in line with common interests and cooperation.

EAST MEDITERRANEAN NATURAL GAS FIELDS

Gas reserves in the Eastern Mediterranean region on a country basis are as follows:

Israeli sites

The Noble Energy company of the USA, together with its Israeli partners, discovered the major natural gas fields such as Tamar and Leviathan. As a result of these studies, in 2009, a 280 billion m³ reserve was found 90 kilometers off Haifa, at a depth of 1,700 meters. In 2010, the Leviathan site was discovered with a reserve of 600 billion m³ at a depth of 1,500 km and 130 kilometers offshore Haifa.

Exports from natural gas fields discovered in the marine areas of the country have been limited to 40 percent by the Israeli Supreme Court.

Yine İtalyan şirketi ENI, 2018'de Kıbrıs adasının güney batısında, 3 bin 827 metre derinlikte Calypso sahasında yaklaşık 169-226 milyar m³lük doğal gaz sahası keşfettiğini açıklamıştır.

Ancak bu sahalar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin TPAO'ya arama ruhsatı verdiği bölgelerle kesişmekte olup, bölgenin sadece Rumlara ait olduğu iddiaları Türk tarafınca reddedilmektedir.

10 numaralı blokta arama çalışmalarını sürdüren Exxon ve Qatar Petroleum ortaklığı şubat ayı sonunda Glaucus-1 isimli sahada ilk tespitlere göre 142 ile 227 milyar metreküp aralığında büyüklüğe sahip bir doğal gaz rezervi tespit ettiklerini açıklamıştır. Bu saha ihtilafli alan dışında kalmaktadır.

Mısır'a ait sahalar

İtalyan ENI tarafından yapılan sondajda, Mısır açıklarında bulunan Zohr sahasında 2015 yılında 850 milyar m³ rezerv keşfedilmiştir. Bölgenin en büyük doğal gaz sahası olarak bilinen sahanın ruhsat sahibi İtalyan ENI şirketi Zohr sahası hisselerinin yüzde 10'unu BP'ye (Birleşik Krallık), yüzde 30'unu Rosneft'e (Rusya) ve yüzde 10'unu da Mubadele'ye (BAE kökenli yatırım fonu) satmıştır.

2017 Aralık ayı itibarıyla, Zohr sahasında üretime başlanmış olup sahada tamamlanan 14 kuyunun 10'unda üretim yapılmaktadır. Üretimin 2019 yılı sonunda 85 milyon m³/gün'e ulaşacağı beklenmektedir.

İtalyan ENI tarafından yapılan açıklamada, Sina yarımadasının kuzeyinden yaklaşık 50 kilometre açıkta yer alan Noor sahasında Zohr'dan daha büyük rezerv bulunabileceği açıklanmıştır.

Lübnan'a ait sahalar

2012 yılında yapılan sismik araştırmalarda, Lübnan'ın 1 no'lu bölgedeki gaz potansiyeli 700 milyar m³ olarak belirlenmiştir.

2018 Şubat ayında Fransa'nın Total, İtalya'nın ENI ve Rusya'nın Novatek şirketlerinden oluşan bir konsorsiyuma, Lübnan'ın deniz sahasında yer alan 10 blokta ikisinde petrol arama ve çıkarma izni verilmiştir.

Ancak bölge üzerinde hak iddia eden İsrail'in Savunma Bakanı Avigdor Liberman, "Bu kıta sahanlığı tüm standartlar çerçevesinde bize aittir" sözleriyle Lübnan'ın petrol arama ve çıkarma iznini tanımadığını ilan etmiştir.

Areas claimed by the Southern Cyprus Administration

US Noble Energy explored with the drilling license granted by GASC and found 129 billion m² natural gas field at a depth of 1,700 meters in the Aphrodite field in block 12, 160 kilometers south of Limassol and 30 kilometers west of Leviathan.

In 2018, the Italian company ENI announced that an area of 169-226 billion m³ of natural gas at Calypso field at a depth of 3,882 meters in the south-west of the island of Cyprus had been discovered.

However, these areas intersect with the zones where the Turkish Republic of Northern Cyprus granted a license to TPAO and the Turkish side rejects the claims that the region belongs only to the Greek Cypriots.

Exxon and Qatar Petroleum, which are continuing their exploration work in block 10, announced that they have identified a natural gas reserve in the area named Glaucus-1 totalling between 142 and 227 billion cubic meters according to preliminary assessments. This site is outside the disputed area.

Egyptian sites

During the drilling conducted by Italian ENI, a 850 billion m³ reserve was discovered in 2015 in the Zohr field off the Egyptian coast. Italian ENI company which holds the license to the area known as the region's largest natural gas zone has sold 10% of its shares to the Zohr field to BP (United Kingdom), 30 percent to Rosneft (Russia) and 10 percent to Mubadele (UAE investment fund).

Production has started in the Zohr field as of December 2017 and 10 of the 14 wells completed in the zone are producing. Production is expected to reach 85 million m³ / day by the end of 2019.

According to the Italian ENI, it is possible to find a larger reserve than the Zohr in the Noor site, about 50 kilometers north of the Sinai peninsula.

Lebanese sites

Seismic surveys carried out in 2012 revealed the gas potential of Lebanon in region 1 to be 700 billion m³.

In February 2018, a consortium consisting of France's Total, Italy's ENI and Russia's Novatek companies were granted an oil exploration and extraction license in two of the 10 blocks in the Lebanese marine area.

BÖLGEDEKİ DOĞAL GAZ VE PETROL REZERVİ NE KADAR?

Doğu Akdeniz gazı ile ilgili olarak Rum-Yunan taraflarınca dillendirilen rezerv miktarlarının oldukça abartılı olduğu ortaya çıkmış ve rakamlar sürekli aşağıya doğru revize edilmiştir.

Levant Havzası adı verilen bölgedeki hidrokarbon rezervleri ile ilgili en kapsamlı çalışma Amerikan Jeolojik Araştırma Merkezi (USGS)'nin 2010 yılında yayınladığı rapordur. Raporda Levant Havzası'nda toplamda 1,7 milyar varillik iki petrol rezervi olduğu ortaya konulmuş, bölgeden çıkarılabilecek doğal gaz rezervi ise 3,45 trilyon m³ olarak tahmin edilmiştir.

KRİZİN KAYNAĞI: MÜNHASIR EKONOMİK BÖLGE (MEB) ANLAŞMALARI

Münhasır Ekonomik Bölge (MEB), 1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin 5. kısmında düzenlenmiştir. MEB, karasularının ölçülmeye başlandığı esas hattan itibaren kıyı devlete, 200 deniz miline kadar deniz yatağı üzerindeki sularda, deniz yataklarında ve bunların toprak altındaki alanlarında birtakım hak ve yetkiler tanıyan deniz alanına denilmektedir.

Sahildar devletler kıta sahanlığına herhangi bir bildirim yapmadan kendiliğinden sahiptirler. MEB ise ancak ilan etme yoluyla kazanılabilir. Devletler kendiliğinden bu alana sahip bulunmayıp, münhasır ekonomik bölge kararını ilân etmek zorundadır.

Doğu Akdeniz coğrafyası dikkate alındığında, karşılıklı kıyıların uzunluğu 400 deniz milinden kısadır. Bu nedenle bu bölgedeki devletlerin MEB sınırlarının belirlenmesi için karşılıklı mutabakatları gerekmektedir.

GKRY, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yok sayarak "Kıbrıs Cumhuriyeti" adına Mısır (2003), Lübnan (2007) ve İsrail ile (2010) MEB anlaşmaları imzalayarak Doğu Akdeniz'i kendi aralarında paylaşmışlardır. Türkiye 2004 yılında, Rum yönetiminin MEB anlaşmalarını BM'ye taşıyarak, 32 derece 16 dakika 18 saniye Doğu boylamının batısında Türkiye'nin çıkarı olduğunu bildirmiştir.

Mısır'ın merhum cumhurbaşkanı Muhammed Mursi, Nisan 2012'de Mısır'ın İsrail ile yaptığı doğal gaz sevk anlaşmasını uygulamadan kaldırıp, 2003 yılında GKRY ile imzalanan MEB anlaşmasını da Mart 2013'te fesh etmiştir. Mursi yönetiminin tercihi Türkiye önderliğinde teşkil edilmeye çalışılan Levant İşbirliği içerisinde yer almaktı. Ancak darbe ile iktidara gelen General Sisi önceki anlaşmaları tekrar yürürlüğe koydu. Bu durum, Doğu Akdeniz gaz işbirliğinin kırılma noktasını, siyasi iktidar değişimi ile anlaşmaların rafa kalkabileceğini göstermektedir.

However, Israel's Defense Minister Avigdor Liberman, who has claimed rights over the region, declared that he did not recognize oil exploration and extraction permits issued by Lebanon by saying, "This continental shelf belongs to us within all standards".

WHAT IS THE SCOPE OF THE NATURAL GAS AND OIL RESERVE IN THE REGION?

It was discovered that the amount of reserves expressed by Greek Cypriot-Greek parties regarding Eastern Mediterranean gas was quite exaggerated and the numbers were constantly being revised and downscaled.

The most comprehensive study on hydrocarbon reserves in the Eastern Mediterranean Basin is the American Geological Research Center (USGS) report published in 2010. The report shows that there are two 1.7 billion barrel oil reserves in the Eastern Mediterranean Basin and the natural gas reserves that can be extracted from the region are estimated to be 3.45 trillion m³.

THE SOURCE OF THE CRISIS: EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE (EEZ) AGREEMENTS:

The Exclusive Economic Zone (EEZ) is regulated in section 5 of the 1982 United Nations Convention on Maritime Law. The EEZ refers to the coastal state from the main line where the territorial waters begin to be measured, to the sea area and describes some rights and powers in the waters on the seabed up to 200 nautical miles, in the seabed and in the areas under the ground.

Coastal states automatically own the continental shelf without the need for any notification. EEZ can only be earned through proclamation. States do not inherently have this domain and must declare the decision regarding the exclusive economic zone.

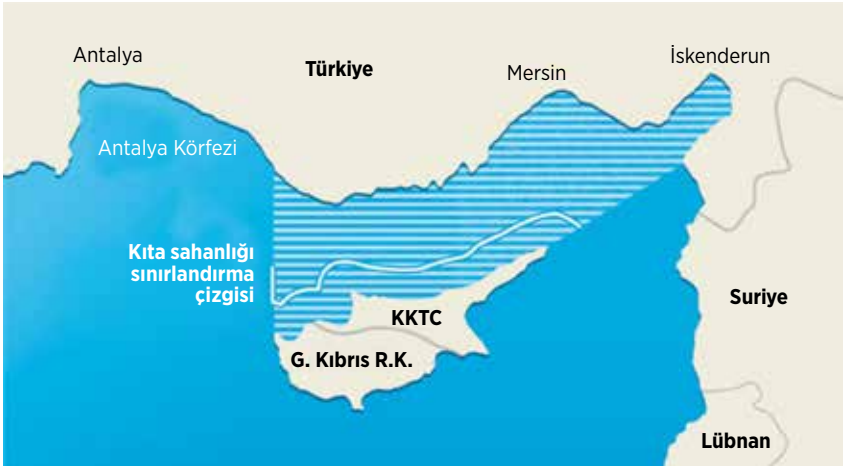
Considering the Eastern Mediterranean geography, the length of the coasts is less than 400 nautical miles. Therefore, the mutual agreement of the states in this region is necessary for the determination of the EEZ boundaries.

By ignoring the Turkish Republic of Northern Cyprus, GASC signed EEZ agreements with Egypt (2003), Lebanon (2007) and Israel (2010) on behalf of the 'Republic of Cyprus' and divided the Eastern Mediterranean among themselves. In 2004, Turkey took the EEZ agreements of the Greek Cypriot Administration to the UN and declared that Turkey had interests at 32 degrees 16 minutes 18 seconds west of the East longitude.

TÜRK TARAFI-GKRY İHTİLÂFI

Türkiye'nin BM nezdinde itirazlarına rağmen GKRY, 2007'nin başında Türkiye'nin tanımadığı MEB'de 13 adet arama sahası ilan etmiş ve uluslararası şirketlere ruhsat dağıtmıştır.

Rum tarafının sondaj faaliyetlerine 19 Eylül 2011 tarihinde başladığını açıklaması üzerine Türkiye, KKTC ile 21 Eylül 2011'de Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Anlaşması imzalamıştır. Anlaşma Kıbrıs Türklerinin, Kıbrıslı Rumlar gibi Ada'nın kıta sahanlığının tümü üzerinde meşru, eşit ve ayrılmaz hakları bulunduğunu kabul etmektedir. Anlaşmanın imzalanmasından sonra KKTC Bakanlar Kurulu, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO)'na Kuzey Kıbrıs deniz yetki alanlarında petrol ve doğalgaz arama ruhsatı verme kararı almıştır.

Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Çizgisi

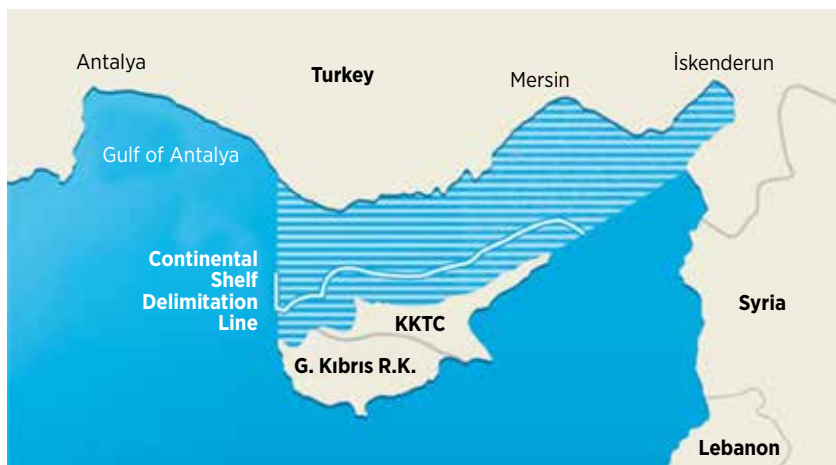
Türkiye dış sınırlarını MEB yerine "kıta sahanlığı" prensibi ile belirlemiştir. 18 Mart 2019'da BM'ye gönderilen mektupla Doğu Akdeniz kıta sahanlığı sınırı, doğuda 32 derece, 16 dakika, 18 saniye Doğu Meridyeni ile 28 derece Batı Meridyeni olarak tespit edilmiş ve Mısır ile Türkiye deniz yetki alanının ortay hattı Türkiye'nin kıta sahanlığı hudutları olarak tespit ifade edilmiştir. Ayrıca, 28 derece boylamının batısı da müteakip sınırlamalara tabi olacaktır.

In April 2012, Egypt's late president, Mohammed Mursi, abolished Egypt's natural gas shipment agreement with Israel and abolished the EEZ agreement signed with the GASC in March 2003. The Mursi administration wanted to be included in the Eastern Mediterranean Cooperation sought to be formed under the leadership of Turkey. However, General Sisi, who came to power with a coup, re-enacted the previous agreements. This situation shows the fragility of the Eastern Mediterranean gas cooperation and that agreement can be put on the back burner with the change in political power.

TURKISH PARTY- GASC CONFLICT

Despite Turkey's UN appeal, GASC declared 13 exploration areas with the EEZ that Turkey did not recognize at the beginning of 2007 and distributed licenses to international companies.

When the Greek Cypriot side announced that drilling operations had started on September 19, 2011, Turkey signed a Continental Shelf Delimitation Agreement TRNC on 21 September 2011. The Agreement recognizes that Turkish Cypriots, like Greek Cypriots, have legitimate, equal and inseparable rights over the entire continental shelf of the Island. After signing the agreement the TRNC Council of Ministers decided to grant oil and natural gas exploration permits to Turkish Petroleum Corporation (TPAO) in the Northern Cyprus maritime zone.

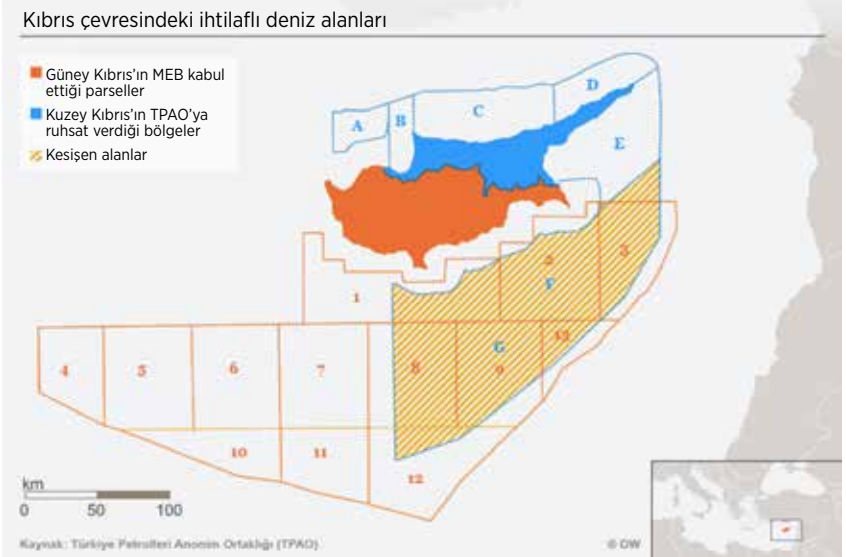
Continental Shelf Delimitation Line

Turkey established its external borders according to the principle of “continental shelf” instead of EEZ. On March 18, 2019 a correspondence was dispatched to the UN to inform that our Eastern Mediterranean continental

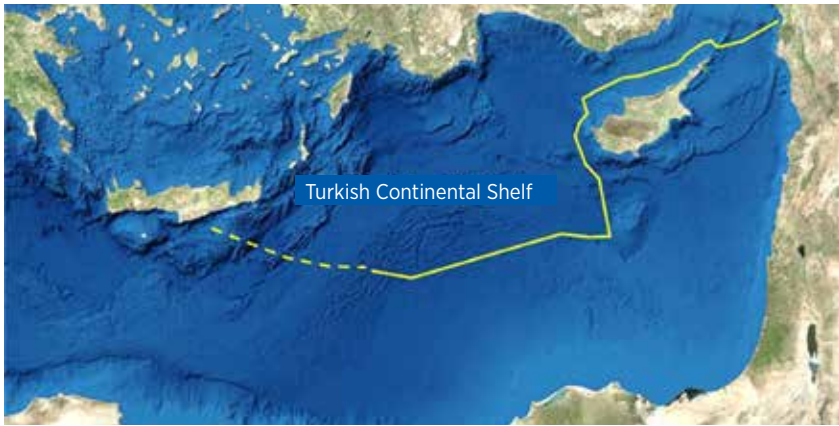
Türk Kıta Sahaneliği

GKRY'nin ilân ettiği 13 adet ruhsat sahasından yedisi (1-2-3-8-9-12-13) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Türk Petrolleri Anonim Ortaklığı'na (TPAO) arama ruhsatı verdiği alanlarla keşişmektedir.

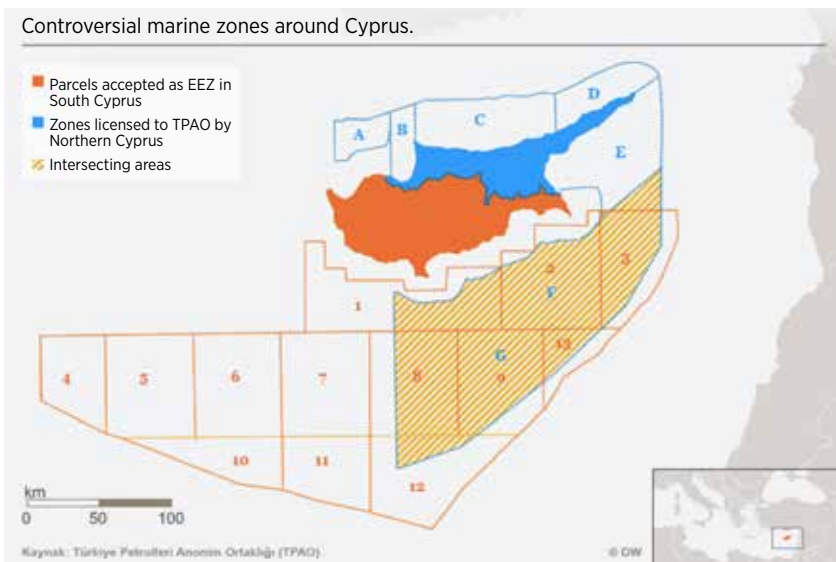
GKRY'nin sondaj izni verdiği sahalardan ve şirketler aşığıdaki gibidir:
2,3 ve 9'no'lu sahalarda İtalyan ENİ, Güney Koreli KOGAS
6 ve 11 no'lu sahalarda Fransız Total ve İtalyan ENİ
8'no'lu sahada İtalyan ENİ

shelf border had been determined as 32 degrees east, 16 minutes, 18 seconds East meridian and 28 degrees West Meridian and that the median line of Egypt's and Turkey's maritime jurisdiction was determined as the continental shelf borders of Turkey. In addition, west of 28 degrees longitude would be subject to subsequent restrictions.

Turkish Continental Shelf

Seven (1-2-3-8-9-12-13) of the 13 license areas announced by the GASC intersect with the areas where the Turkish Republic of Northern Cyprus has granted exploration licenses to the Turkish Petroleum Corporation (TPAO).

12'inci sahada ABD'li Nobel, İsrail'li Delek ve Anver ile İngiliz BG
10'uncu sahada ABD'li Exxon Mobil ve Katar'lı Petroleum.

Rumlar, Doğu Akdeniz hidrokarbon kaynaklarından hem Türkleri saf dışı tutarak faydalanmak istemekte hem de verdikleri arama ruhsatları ile Türkiye'yi ABD ve AB ile çatıştıracak tehlikeli bir strateji izlemektedirler.1

Türkiye, 2018 yılının şubat ayında, GKRY için sondaj aramalarına başlayan İtalyan şirketi ENİ'ye ait sondaj gemisini bölgedeki askeri çalışmaları gerekçe göstererek engelleyerek bu plana meydan okumuştur.

KKTC'nin TPAO'ya ruhsatlandığı sahalarda sismik araştırma gemisi "Barbaros Hayreddin Paşa" ve sondaj gemisi "Fatih" çalışmalara başlamıştır. Temmuz ayı içinde ikinci sondaj gemisi "Yavuz" da KKTC sahalarında sondaj gerçekleştirmeye başlayacaktır.

EASTMED (DOĞU AKDENİZ BORU HATTI)

AB Enerji Direktörlüğü'nün finansmanı ile Doğu Akdeniz gazının Avrupa'ya boru hattı ile sevki için EastMed (Doğu Akdeniz Boru Hattı) projesi Edison şirketine yaptırıldı.

The sites and companies for which GASC issued drilling permits are as follows:

Italian ENI, South Korean KOGAS in areas 2, 3 and 9

Total and Italian ENI in areas 6 and 11

Italian ENI in area 8

US Nobel, Israeli Delek and Anver and British BG in area 12,

US Exxon Mobil and Qatar Petroleum in area 10.

The Greek Cypriots are applying a dangerous strategy by endeavoring to benefit from the Eastern Mediterranean hydrocarbon resources by excluding the Turks and instigating conflict between Turkey and the US and the EU with the exploration licenses that they issue. 1

Turkey challenged this plan in February 2018 when the Italian company ENI started drilling exploration works for GASC by obstructing the drilling rig citing a military operation in the region.

Seismic research vessel “Barbaros Hayreddin Pasha” and drilling vessel “Fatih” started to work in the fields licensed by the TRNC to TPAO. In July, the second drilling vessel “Yavuz” will also start drilling on TRNC sites.

EASTMED (EAST MEDITERRANEAN PIPELINE)

EastMed (East Mediterranean Pipeline) project for the delivery of Eastern Mediterranean gas to Europe via pipeline was commissioned by Edison and financed by the EU Energy Directorate.

EastMed Pipeline

Projede yılda 16 milyar m³ doğalgaz taşıma kapasiteli boru hattının İsrail'in Leviathan sahasından (ve Leviathan'a yakın olan Afrodit sahasından) başlayıp, Kıbrıs adasına uğradıktan sonra Girit adası üzerinden Yunanistan'a ulaşması, buradan Poseidon ile İtalya'ya ve Bulgaristan piyasalarına ulaşması planlanmıştır. Denizin 3,3 kilometre derinliğine kadar inecek olan boru hattının uzunluğu 2.000 km (1.243 mil)'dir. Leviathan ve Afrodit sahalarından Kıbrıs'a 200 km, Kıbrıs'tan Girit'e 700 km, Girit'ten Yunanistan'a 400 km, Yunanistan içinde de 600 km'lik bir boru hattı inşası öngörülmüştür. Boru hattı kara kısmı 42", deniz kısımları ise 24" - 32" arasında olacak şekilde dizayn edilmiştir. EastMed boru hattı güzergâhının Türkiye karasularından geçmeyerek bypass edilmesi tercih edilmiştir. EastMed projesinin başlaması halinde 5 yıl içinde tamamlanacağı ve 6 milyar Euro'ya mal olacağı hesap edilmiştir. Ancak uzmanlar maliyetin iki katını bulabileceğini değerlendirmektedirler.

3 Nisan 2017'de Tel Aviv'de, İsrail, Yunanistan, GKRY ve Mısır, Doğu Akdeniz Boru Hattı (EastMed) projesinde işbirliği için anlaşmaya vardılar.

Projenin Verimliliği

Fizibilite çalışmalarına göre, EastMed projesinin gerçekleştirilmesi için projeye 6 milyar euroluk yatırım yapılması gerekmektedir.

Ön fizibilite çalışmaları, projenin hem teknik hem de ticari olarak uygulanabilir olduğunu iddia etmekteyse de, uzmanlar bu fikirde değiller. Geri dönüşümü uzun zaman alan bu tür projelere yatırım yapacak olanlar, doğalgazın rekabetçi bir fiyattan satılabilir olmasını, yeterli arzın sağlanmasını ve yatırım sahasında jeopolitik bir güvenin mevcudiyetini temel şart olarak aramaktadırlar.

Halbuki Türkiye, Yunanistan ve GKRY tarafından ilan edilen Münhasır Ekonomik Bölgeleri tanımıyor ve kıta sahanlığını ihlal eden hidrokarbon faaliyetlerine itiraz ederek, buralardaki arama faaliyetlerini kendi kıta sahanlığına tecavüz olarak değerlendirip savaş sebebi görmektedir. Gerek boru hattının 3.3 kilometre derinlikte inşasının teknik ve topografik bakımdan güç olması, Avrupa'ya ihraç edilecek doğalgazın Rus doğalgazından çok daha pahalıya arz edilecek olması (Doğu Akdeniz gazının Avrupa'ya varış yerindeki fiyatının 7US\$/MMBTU olacağı hesaplanırken Gazprom gazının 4/MMBTU'dan bile satılsa kâr edebileceği iddia ediliyor), Türkiye'nin kendisini dışlayan bu oluşuma karşı çıkması sebebiyle jeopolitik güvenliğin sağlanamamış olması bugüne kadar projeye yatırımcı bulunmasını engellemiştir.

Öte yandan, Doğu Akdeniz'deki gaz rezervlerine ilişkin abartılı rakamlar sürekli revize edilerek aşağı çekilmektedir. Toplam rezerv halihazırda 3,4 trilyon m³ olarak telafuz edilmektedir. Dolayısıyla projede öngörülen yıllık 16 milyar m³ doğalgazın temini bile şüpheli bulunmaktadır. Kısacası, Doğu Akdeniz'in gaz ihracat potansiyeli henüz net bir şekilde tanımlanmamış olup, ihracat potansi-

In the project, it is planned that a pipeline with a capacity of 16 billion m³ of natural gas per year will start from Israel's Leviathan area (and the Aphrodite site close to Leviathan) and reach Greece via the island of Crete after crossing the island of Cyprus, from here to Poseidon and reach the Italian and Bulgarian markets. The length of the pipeline which will be at a depth of 3,3 km will reach 2,000 km (1,243 miles). The pipeline construction will consist of a pipeline of 200 km to Cyprus from Leviathan and Aphrodite sites, 700 km from Cyprus to Crete, 400 km from Crete to Greece, and 600 km of pipeline within Greece. The pipeline is designed to be 42" on land and between 24" to 32" under water. The Eastmed pipeline route bypasses Turkish territorial waters. It is estimated that if the EastMed project starts, it will be completed within 5 years and cost 6 billion Euros. However, experts believe that the cost could double.

On April 3, 2017 in Tel Aviv, Israel, Greece, GASC and Egypt agreed to cooperate on the Eastern Mediterranean Pipeline (EastMed) project.

Project Efficiency

According to the feasibility studies, an investment of 6 billion Euro is required for the EastMed project to be realized.

Although preliminary feasibility studies claim that the project is both technically and commercially viable, experts do not agree. Those who are looking to invest in such projects which take a long time to generate yield, are looking for the availability of natural gas at a competitive price, a sufficient supply and geopolitical security in the investment area as fundamental conditions.

Whereas, Turkey does not recognize the Exclusive Economic Zones declared by Greece and GASC and objects to the hydrocarbon activities which violate the continental shelf and considers the exploration activity as an encroachment on its continental shelf and a reason for war. The fact that both the construction of the pipeline at a depth of 3.3 kilometers will be technically and topographically difficult, and the natural gas to be exported to Europe will be much more expensive than Russian gas (Eastern Mediterranean gas will be priced at 7US \$ / MMBTU at the destination of Europe, while it is alleged that Gazprom could sell at 4 / MMBTU) and still make a profit) and the absence of geopolitical security because Turkey objects to this externalizing formation have prevented the project from finding investors so far.

On the other hand, exaggerated figures for gas reserves in the Eastern Mediterranean are constantly being revised and reduced. The total reserve is currently pronounced at 3.4 trillion m³. Therefore, even the provision of 16 billion m³ of natural gas foreseen in the project is doubtful. In short, the gas export potential of the Eastern Mediterranean is not yet clearly defined, and the export potential will become clearer depending on the domestic gas

yeli iç gaz talebine de bağlı olarak netleşecektir. Şu haliyle EastMed boru hattı ile Avrupa'ya gaz ihracı bir fantaziden öteye geçemeyecek gibi görünmektedir. Nitekim, İtalya'nın projeye devam etmekte tereddütlü hali izlenmektedir.

EastMed projesinin en makul alternatifi, gazın Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaşmasıdır. Böyle bir hattın uzunluğunun yaklaşık 500 km ve maliyetinin 2 milyar dolar olacağı hesaplanmaktadır. Böyle bir hat Türkiye'nin iç doğalgaz ihtiyacının bir kısmını karşılayabileceği gibi, TANAP vasıtasıyla Avrupa'ya taşınması da mümkün olabilecektir. Ancak politik gerekçelerle bu rasyonel alternatif gündemde değildir.

EastMed'e Alternatif Mısır LNG Terminalleri

Mısır, EastMed hattının gerçekçi olmadığını iddia ederek, bu hat yerine İsrail ve GKRY gazının Mısır Idku ve Damietta'daki LNG işleme tesislerinde işlendikten sonra sıvı gaz olarak ihraç edilmesini teklif etmektedir.

GKRY Enerji Bakanı George Lakkotrypis ile Mısır Enerji Bakanı Tarek El Molla, 19 Eylül 2018 tarihinde denizaltı boru hattı anlaşmasını imzaladılar. Anlaşma ile; Kıbrıs'ın Afrodit gaz sahasından çıkarılan gaz Mısır'ın Idku'daki LNG tesisine bir boru hattı ile taşınacaktır. Rumlar bu gazı sıvılaştırıldıktan sonra Avrupa'ya ihraç etmeyi düşünmektedirler.

ABD'li Noble Enerji ve İsrail'li Delek şirketleri; Tamar ve Leviathan sahalarından ürettikleri gazı Mısır'ın LNG tesislerine taşımak üzere, İsrail ve Mısır'ı bağlayan, EMG (East Mediterranean Gas Company)'ye ait denizaltı boru hattının hisselerini satın aldılar. İsrail'den Mısır'a gaz akışının 2019 yılı içinde başlaması bekleniyor.

Doğu Akdeniz gazının boru hattıyla taşınması yerine LNG olarak satılması en akılcı yol kabul edilmesine rağmen GKRY'nin adada LNG tesisleri ile gazı kendisinin işlemesi mümkün görülüyor. Tesis yatırımının 5 milyar dolara mal olması ve işleyecek yeterli gaza ulaşamaması GKRY'yi Mısır'a mahkum edecek gözüküyor. Benzer bir durum İsrail için de söz konusudur. Füze saldırısı altındaki İsrail'in kendi topraklarında LNG tesisi kurması ve korumasının güç olduğu belirtilmektedir.

DOĞU AKDENİZ DOĞAL GAZ FORUMU (EMGF)

Mısır, Yunanistan, İsrail, İtalya, Ürdün, Filistin, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin enerji bakanları 14 Ocak 2018 tarihinde Kahire'de, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği Komisyonu'nun da bulunduğu toplantıda bir araya gelerek doğal gaz konusunda ortak vizyon ve amaçlar çerçevesinde yakın iş birliği sağlamak amacıyla bir Doğu Akdeniz Gaz Forumu (EMGF) oluşturma kararı aldılar.

demand. As such, the EastMed pipeline seems to be no more than a fantasy for gas exports to Europe. As a matter of fact, it is noted that Italy is hesitant to continue the project.

The most reasonable alternative to the Eastmed project is gas reaching Europe via Turkey. It is estimated that the length of such a pipeline would be approximately 500 km long and the cost would be 2 billion dollars. Such a pipeline can partially cover Turkey's internal gas needs and TANAP can be used to transport gas to Europe. However, this rational alternative is not on the agenda for political reasons.

Egypt's LNG Terminals as an Alternative to EastMed

Egypt claims that the EastMed pipeline is unrealistic and proposes that Israel and GASC gas is exported as liquid gas after being processed at the LNG processing plants in Egypt's Idku and Damietta.

The GASC Minister for Energy George Lakkotrypīs and Egyptian Energy Minister Tarek El Molla signed the underwater pipeline agreement on 19 September 2018. With this agreement the gas extracted from Cyprus' Aphrodite gas field will be transported to Egypt's LNG facility in Idku by a pipeline. The Greek Cypriots intend to export this gas to Europe after it has been liquefied.

US Noble Energy and Israeli Delek companies purchased the shares of the EMG (East Mediterranean Gas Company) underwater pipeline, which connects Israel and Egypt, to transport the gas produced from the Tamar and Leviathan fields to Egypt's LNG facilities. Israeli gas flow to Egypt is expected to start in 2019.

Although selling Eastern Mediterranean gas as LNG instead of transporting by pipeline is considered the most rational option, it is not possible for GASC to process the gas itself with LNG facilities on the island. It seems that the investment of the facility will cost \$ 5 billion and the lack of sufficient gas to operate will condemn GASC to Egypt. A similar situation exists for Israel. It is argued that Israel being under missile attacks will have difficulties in establishing and protecting LNG facilities on its territory.

EAST MEDITERRANEAN NATURAL GAS FORUM (EMGF)

The energy ministers of Egypt, Greece, Israel, Italy, Jordan, Palestine and Cyprus met at a meeting which was also attended by the World Bank and the European Commission on 14 January 2018 in Cairo and agreed to establish an Eastern Mediterranean Gas Forum (EMGF) to ensure a common vision and objectives framework regarding natural gas as well as close cooperation.

EMGF Katılımcıları

Yapılan açıklamada, forumun ana hedeflerinin, arz ve talep dengesi ve güvenliğini sağlayarak üyelerin çıkarlarına hizmet edecek bölgesel bir gaz piyasasının kurulması olduğu kaydedildi.

Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerden Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Lübnan, Suriye ve Libya Forum'da yer almadı. Bu forum ile birlikte Doğu Akdeniz'de kıyısı bulunan ülkeler

-Mısır, Yunanistan, İsrail, Ürdün, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi

-Türkiye, KKTC, Lübnan, Suriye ve Libya

olarak iki eksene ayrılmış oldular.

Bu ayrışma, tabii olarak bölgede dışlananlar tarafından kurulması kaçınılmaz ikinci bir ittifakın doğuşuna zemin hazırlayacaktır.

Halen, Libya'da Halife Hafter güçlerini destekleyen ABD, İsrail, Fransa ve Mısır, BAE ve Suudi Arabistan'ın da katkısıyla BM tarafından tanınan Trablus merkezli meşru Ulusal Mutabakat Hükümeti'ni ortadan kaldırıp, yerine Doğu Akdeniz enerji ittifakı ve güç dengesinde kukla bir yönetimi işbaşına getirme mücadelesi veriyorlar. Ancak Türkiye'nin Ulusal Mutabakat Hükümeti'ni siyasi ve askeri bakımdan destekleme kararlılığı bu projeyi boşa çıkartacak gibi görünmektedir.

EMGF Participants

According to the issued statement the main goals of the forum were to establish a regional gas market that would serve the interests of the members by ensuring a balance of supply and demand as well as security.

Among countries bordering the Mediterranean, Turkey, the Turkish Republic of Northern Cyprus, Lebanon, Syria and Libya did not take part in the Forum. With this forum, countries with coastline on the Eastern Mediterranean have separated into two groups:

- Egypt, Greece, Israel, Jordan, Cyprus
- Turkey, TRNC, Lebanon, Syria and Libya

This separation, of course, will inevitably lead to the emergence of a second alliance to be established by those excluded in the region.

The United States with the support of Israel, France and Egypt, the UAE and Saudi Arabia are still trying to eliminate the Tripoli-based legitimate National Consensus Government-recognized by the United Nations, by currently supporting the Caliph Hafter forces in Libya to replace the government with a puppet administration in favor of the Eastern Mediterranean energy alliance and power balance. However, it seems like this project will be unsuccessful with Turkey's commitment to provide political and military support to the National Consensus Government.

DOĞU AKDENİZ GAZ İTTİFAKINDA BÖLGE DIŞI AKTÖRLERİN TUTUMU

Amerika Birleşik Devletleri

ABD Kara Kuvvetleri Komutanı General Mark Alexander Milley, 2018 Ağustos'unda Rum yönetimine sürpriz bir ziyaret gerçekleştirerek, Rumlardan deniz ve hava üsleri konusunda "kolaylık" talebinde bulundu. ABD, 7 Kasım 2018 tarihinde GKRY ile güvenlik alanında karşılıklı iş birliğinin geliştirilmesine yönelik bir niyet mektubu imzaladı.

ABD Dışışleri Bakanı Mike Pompeo, 13 Mart 2019'da Houston'da dünyanın en büyük enerji şirketlerinin üst düzey yöneticilerine ve petrol bakanlarına hitaben yaptığı konuşmada Rusya, Çin, Venezuela ve İran'a karşı enerji savaşı ilan ettiklerini açıklayarak, Amerikanın sadece enerji ihraç etmediğini, ticari değer sistemini de dost ve ortaklarına ihraç ettiğini, dolayısıyla Avrupalılardan Rus gazı yerine daha pahalı da olsa Amerikan LNG'si almalarını istedi. Konuşmasında, ABD'nin gaz başta olmak üzere, enerjiyi bir dış politika aracı olarak kullanacağını ilan etmiş oldu.

ABD Dışışleri Bakanı Mike Pompeo, bir hafta sonra (20 Mart 2019) Kudüs'te yapılan ve Kıbrıs Rum Yönetimi Cumhurbaşkanı Nicos Anastasiades, Yunanistan Başbakanı Alexis Tsipras ve İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu'nun katıldığı üçlü zirveye dahil oldu. Pompeo İsrail, Yunanistan ve Kıbrıs'ın oluşturduğu üçlü mekanizmaya ABD tarafından verilen desteğin arttığının önemini vurguladı.

ATTITUDE OF NON-REGIONAL ACTORS IN THE EAST MEDITERRANEAN GAS ALLIANCE

The United States of America

US Land Forces Commander General Mark Alexander Milley paid a surprise visit to the Greek Cypriot administration in August 2018, requesting “facilitation’ from the Greek Cypriots regarding sea and air bases. On 7 November 2018, the United States signed a letter of intent for the development of mutual cooperation with GASC regarding security.

US Secretary of State Mike Pompeo, in his address to senior executives of the world’s largest energy companies and oil ministers in Houston on March 13, 2019, declared that they had declared an energy war against Russia, China, Venezuela and Iran and explained that the USA did not only export energy but their commercial values system to friends and partners and therefore requested that Europeans buy American LNG, albeit more expensive gas, instead of Russian gas. In his speech, he declared that the United States would use energy, especially gas, as a foreign policy instrument.

US Secretary of State Mike Pompeo participated in the trilateral summit held in Jerusalem one week later (March 20, 2019) attended by Greek Cypriot President Nicos Anastasiades, Greek Prime Minister Alexis Tsipras and Israeli Prime Minister Benjamin Netanyahu. Pompeo emphasized the importance of increased US support for the tripartite mechanism comprised of Israel, Greece and Cyprus.

ABD, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de yok sayılan haklarını koruma teşebbüsüne itiraz ederek pozisyonunu netleştirdi. ABD Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Matthew Palmer, 8 Haziran 2019'da yaptığı açıklamada Türkiye'nin Kıbrıs açıklarındaki sondaj faaliyetlerini eleştirdi ve bu faaliyetlerin durdurulmasını istediklerini söyledi.

Ankara'nın Doğu Akdeniz'e ikinci bir sondaj gemisi göndermesinin ardından 26 Haziran'da ABD Senatosu "Doğu Akdeniz Güvenlik ve Enerji Ortaklığı Tasarısı"na onay verdi. Tasarı ABD, İsrail, Yunanistan ve Kıbrıs arasında enerji işbirliğini koordine edecek bir *ABD-Doğu Akdeniz Enerji Merkezi* kurulmasını öngörüyor. Tasarıya göre ayrıca; Kıbrıs'a silah satışı ile ilgili kısıtlamalar kaldırılacak, Yunanistan'a 3 milyon ABD Doları tutarında askeri doğrudan yardım yapılacak ve 2020-2022 yılları arası mali dönemlerinde Yunanistan ve Kıbrıs'a Uluslararası Askeri Eğitim Yardımı yapılacak.

ABD-Doğu Akdeniz Enerji Merkezi ile ABD'nin, Doğu Akdeniz'de zayıflayan gücünü artırmayı, EastMed blokunu kendi hedeflerine uygun bir savunma ittifakına dönüştürmeyi, EastMed blogunu kullanarak, içine Cezayir, Mısır, Ürdün, Moritanya, Fas ve Tunus'un da dahil olacağı daha geniş bir bloku oluşturmayı istediği, ABD merkezli ExxonMobil'in Doğu Akdeniz'deki varlığının ekonomik olmaktan ziyade ABD politikalarına destek vermek için olduğu değerlendirilmektedir.

Hudson Institute'ün 11 Aralık 2014 tarihli "*Energy: The West's Strategic Opportunity in the Eastern Mediterranean*" başlıklı raporunda; Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon kaynakların geliştirilmesi, İsrail'in enerji ihtiyacında kendine yeterliliğinin sağlanması, Kıbrıs'ın ekonomik olarak rahatlatılması, bölgede güvenli bir enerji üretim sektörünün yaratılması ile Avrupa'ya doğrudan gaz arzı temin ederek AB'nin Rusya'dan gelen enerjiye olan bağımlılığını azaltacak bir Doğu Akdeniz düzeni öngörülmüştür.

Raporda; ABD'nin Doğu Akdeniz'deki güçlü deniz kuvveti varlığını yeniden tesis etmesi, NATO üyesi olan Fransa ve İtalya'nın bölgesel güvenlik yapılanmasına entegre olması, GKRY'nin NATO'ya üye kabul edilmesi ve silah ambargosunun yumuşatılması, bölgedeki liberal demokrasileri başta Rusya ve İran olmak üzere revizyonist güçlerin saldırılarını engellemek için güvenlik iş birliğini desteklemeyi sürdürmek stratejinin parçaları olarak sayılmıştır. Doğu Akdeniz'deki gelişmelerin bu rapor vizyonuna uygun olarak yürüdüğü görülmektedir.

Raporda Türkiye ile alâkalı olarak; ABD'nin, Türkiye'nin yenilenmiş güvenliğini kazanmaya çalışıp, savunma ve Doğu Akdeniz'de hukuka dayalı bir güvenlik düzeninin gelişmesinde **anahtar rol oynayacak ortak** olarak görülmesini sağlamanın gerektiği vurgulanmıştır. Ancak Türkiye'nin S-400 savunma sistemi almasıyla Türkiye için öngörülen rol suya düşmüştür.

The US clarified its position by objecting to Turkey's attempt to protect its rights ignored in the eastern Mediterranean. US Deputy Assistant Secretary of State Matthew Palmer made a statement on June 8, 2019 criticizing Turkey's drilling activities offshore of Cyprus and demanded that these activities be stopped.

After Ankara sent a second drilling vessel to the Eastern Mediterranean, the US Senate approved the "Eastern Mediterranean Security and Energy Partnership Draft" on 26 June. The bill envisions the establishment of a US-Eastern Mediterranean Energy Center to co-ordinate energy cooperation between the US, Israel, Greece and Cyprus. According to the bill, restrictions on the sale of arms to Cyprus will be abolished, US \$ 3 million in military aid will be provided directly to Greece and International Military Training Assistance will be provided to Greece and Cyprus during the fiscal years 2020-2022.

The US intends to increase its weakening power in the Eastern Mediterranean with the East Mediterranean Energy Center, to transform the EastMed bloc into a defense alliance for its goals, use the EastMed bloc and establish a more extended bloc with the addition of Algeria, Egypt, Jordan, Mauritania, Morocco and Tunisia while the US-based ExxonMobil's presence in the Eastern Mediterranean is intended to support US policy rather than an economic asset.

Hudson Institute's report dated December 11, 2014, Energy: The West's Strategic Opportunity in the Eastern Mediterranean projects an Eastern Mediterranean order for the development of hydrocarbon resources in the Eastern Mediterranean, ensuring self-sufficiency in Israel's energy needs, economic easing of Cyprus, creation of a secure energy production sector in the region, and reducing the EU's dependence on energy from Russia with a direct gas supply.

In the report, the US reestablishes a strong naval presence in the Eastern Mediterranean, NATO-member France and Italy are integrated into regional security structuring, GASC is accepted as a member in NATO and the arms embargo is moderated, the liberal democracies in the region are supported with security related cooperation to prevent the attacks of revisionist forces, primarily Russia and Iran. It is noted that the developments in the Eastern Mediterranean are executed in line with the vision of this report.

In the report as relevant to Turkey, the US emphasizes the necessity to regain the trust of Turkey as a **partner to undertake the key role** of in developing a defense and security order in the Eastern Mediterranean which is based on law. However, since Turkey acquired the S-400 defense system, the envisaged role has become a moot point.

Avrupa Birliği

Türkiye'nin Fatih sondaj gemisini Kıbrıs açıklarına göndermesi ve geminin GKRY'nin ruhsat verdiği bölgelerde doğalgaz aramalarına başlaması üzerine Avrupa Konseyi Başkanı Donald Tusk, 9 Mayıs 2019'da yaptığı açıklamada "Avrupa Birliği Kıbrıs'ın arkasındadır. Türkiye'yi AB üyesi ölkelerin egemenliğine saygılı olmaya çağırıyoruz. Avrupa Konseyi gelişmeleri yakından izlemeye devam edecektir" diye GKRY ve Yunanistan'a desteğini açıklamıştır.

Fransa

Fransa ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Savunma Bakanları arasında 15 Mayıs'ta savunma işbirliği anlaşması imzalandı. Anlaşma ile, Fransa'nın Rum kesimindeki Mari bölgesinde bulunan Evangelos Florakis Deniz Üssü'nün Fransa Donanması'nın bölgede sürekli konuşlanmasına imkan sağlayacak şekilde altyapısının geliştirilmesi ve bu konuda Fransa'nın maddi destek sağlayacağı hüküm altına alındı.

Fransa'nın Türk Donanması'nın bölgedeki faaliyetlerine karşı Rum Yönetimi ile işbirliği içinde olacağı, TOTAL şirketinin bölgede faaliyet gösterecek gemilerini Fransa'nın koruma yükümlölüğü anlaşmada yer aldı.

İngiltere

Rum Savunma Bakanı Savvas Angelidis ile İngiliz mevkidaşı Gavin Williamson arasında 4 Nisan'da Londra'da imzalanan memorandumla, İngiltere'nin Ada'da bulunan 17 savaş uçağının sayısını 138'e çıkarması kararı alındı. Anlaşma ile ilgili konuşan İngiliz Savunma Bakanı Gavin Williamson "Kıbrıs değerli bir ortak ve arkadaşdır ve bu anlaşmayı imzalayarak, önümüzdeki yıllarda savunma konusundaki yakın bağlarımızı güçlendirdik" dedi.

22 Mayıs'ta İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne ait 6 adet F-35 tipi savaş uçağı Güney Kıbrıs'taki Ağrotur üssüne indi. İngiltere'nin adanın güney kesimindeki Ağrotur ve Dikelya üslerini daha da güçlendirme peşinde olduğu anlaşılmaktadır.

Rusya

Rusya, gelirlerinin %40'dan fazlasını enerji kaynaklarından sağlamaktadır. AB ise, doğalgaz ihtiyacının %50'sini Rusya'dan temin etmektedir. Dolayısıyla, hem enerji gelirlerinin devamlılığını sağlamak hem de Avrupa doğalgaz pazarında tekel konumunu sürdürmek Rusya için çok önemlidir.

The European Union

When Turkey dispatched the drill vessel Fatih to the offshore of Cyprus and the vessel started natural gas exploration in the region that was licensed by GASC, European Council President Donald Tusk manifested their support for GASC and Greece in a statement on May 9, 2019 by saying, “The European Union is behind Cyprus. We invite Turkey to respect the sovereignty of EU member states. The Council of Europe will continue to monitor the developments closely”.

France

A defense cooperation agreement was signed between the Ministers for Defense of France and Cyprus on 15 May. With the agreement, it was decided that the infrastructure of Evangelos Florakis Naval Base in the Mari region of France in Cyprus would be improved to enable the uninterrupted deployment of the French Navy in the region and that France would provide the financial support in this matter.

The agreement also stated that France would cooperate with the Greek Cypriot administration against the activities of the Turkish Navy in the region and that France was responsible for the protection of the vessels of TOTAL company to be activated in the region.

The United Kingdom

It was decided to increase the number of 17 fighter aircraft deployed on the Island of Cyprus to 138 with a memorandum signed in London on 4 April between Greek Cypriot Defense Minister Savvas Angelidis and British counterpart Gavin Williamson. British Defense Secretary Gavin Williamson spoke about the agreement by saying, “Cyprus is a valuable partner and friend, and by signing this agreement, we have strengthened our close ties regarding defense in the coming years”.

On May 22, six F-35 fighter aircraft of the British Royal Air Force landed at the Ağrotur base in Southern Cyprus. The UK seems to be looking to further strengthen the Agrotur and Dhekelia bases in the southern part of the island.

Russia

Russia generates more than 40% of its income from energy sources. On the other hand, the EU supplies 50% of its natural gas needs from Russia. Therefore, it is very important for Russia to maintain the energy revenues and maintain its monopoly position in the European natural gas market.

Ruslara ait Rosneft firması bu kapsamda Doğu Akdeniz'de Mısır'a ait Zohr sahasının %30'unu satın aldı. Yine Rus firması olan Novatek Lübnan'da İtalyan ENI ve Fransız Total ile birlikte rezerv arama çalışmaları için iş birliği içerisine girdi. Ayrıca Suriye'nin kıyı kesiminde Rus Enerji firmalarının 25 yıllık sondaj hakkı bulunmaktadır. Rusya aynı zamanda İsrail ile de ikili ilişkiler içerisindedir. Tamar ve Leviathan sahalarından elde edilecek gazın bir kısmını LNG olarak Avrupa yerine, Doğu Asya pazarına satmak istemektedir.

Ancak, ABD'nin Exxon Mobil'i devreye sokarak Doğu Akdeniz Enerjisi'ne dâhil olması, AB'nin EastMed projesiyle Avrupa'daki Rus gazına rakip bir hat oluşturma çabası Rusya'yı engelleyici hamleler olarak sayılabilir.

BÜTÜN KAVGA DOĞU AKDENİZ GAZI İÇİN Mİ?

"BP 2019 Dünya Enerji İstatistik Görünümü Raporu"ndan yer alan verilere göre, dünya üzerinde toplam 193,5 trilyon metreküp kanıtlanmış doğal gaz rezervi bulunmaktadır.

En fazla gaz rezervine sahip 10 ülke	Doğal gaz miktarı (trilyon metreküp)
Rusya	38,9
İran	31,9
Katar	24,7
Türkmenistan	19,5
ABD	11,9
Venezuela	6,3
Çin	6,1
Birleşik Arap Emirlikleri	5,9
Suudi Arabistan	5,9
Cezayir	4,3

Doğu Akdeniz'de keşfedilen toplam doğal gaz rezervi 3,4 trilyon m³ olarak hesaplanmaktadır. Rus doğal gaz rezervi (38.9 trilyon m³), Güney Pars Sahası (40 trilyon m³) rezervi ile karşılaştırıldığında fazla önemi bulunmayan, hatta maliyeti dikkate alındığında Avrupa'ya arzının bile şüpheli bulunduğu Doğu Akdeniz gazının güvenliğinin sağlanması için ABD, AB, İngiltere, Fransa, İtalya, İsrail, Yunanistan, GKRY, Mısır arasında kurulmaya çalışılan enerji işbirliği için yukarıda bahsettiğimiz askeri güçlere ve üslere ihtiyaç bulunmamaktadır.

Mevcut haliyle EastMed gazının 35 trilyon m³ rezerve sahip, yıllık 194,4 milyar m³ satış ile Avrupa'nın ihtiyacının %50'sini tedarik eden Rus gazı ile rekabet etmesi mümkün değildir.

The Russian company Rosneft purchased 30% of the Egyptian Zohr field in the Eastern Mediterranean within this scope. The Russian company Novatek also cooperated with Italian ENI and French Total for the exploration of reserves in Lebanon. Furthermore, Russian energy companies have the right to drill for 25 years in the coastal part of Syria. Russia also has bilateral relations with Israel. They want to sell some of the gas to be obtained from Tamar and Leviathan fields as LNG to the East Asian market instead of Europe.

However, the US's inclusion of Exxon Mobil in Eastern Mediterranean Energy and the EU's efforts to create a rival pipeline for Russian gas in Europe with the EastMed project can be considered as obstacles for Russia.

IS ALL THE FIGHTING FOR EAST MEDITERRANEAN GAS?

According to the data from the 'BP 2019 World Energy Outlook View Report', the proven natural gas reserves in the world total 193.5 trillion cubic meters.

10 countries with the highest gas reserves	Amount of natural gas (trillion cubic meters)
Russia	38,9
Iran	31,9
Train	24,7
Turkmenistan	19,5
USA	11,9
Venezuela	6,3
China	6,1
United Arab Emirates	5,9
Saudi Arabia	5,9
Algeria	4,3

The total natural gas reserves discovered in the Eastern Mediterranean are calculated as 3.4 trillion m³. The Russian natural gas reserve (38.9 trillion m³) compared to the South Pars Field reserve (40 trillion m³) is of little importance and considering the cost of the supply to Europe it hardly seems worthwhile to activate the military forces and bases for the energy cooperation that is endeavored to be established among US, EU, UK, France, Italy, Israel, Greece, GASC and Egypt to ensure security for Eastern Mediterranean gas the supply of which is doubtful to Europe.

In its current state, EastMed gas cannot compete with Russian gas with a 35 trillion m³ reserve and supplies 50% of Europe's needs with an annual sales of 194.4 billion m³.

O halde enerjiye ilaveten ve ondan daha önemli başka stratejik çıkar ve hedefler olmalıdır.

Dünya doğalgaz üretiminin %20'sini gerçekleştiren ABD, AB ülkelerine sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) sağlayan en büyük üçüncü ülkedir ve Avrupa'nın LNG pazarında yüzde 12.6'lık paya sahiptir. 2050 yılına kadar 700 milyar doların üzerinde LNG ihracatı ile ülkesinin dış ticaret açığını azaltmaya çalışan Trump yönetimi, baskı ve tehditle Avrupa'ya daha fazla LNG ihraç etmek istemektedir. ABD, Doğu Akdeniz'de oluşturduğu askeri ittifak ile, AB doğalgaz piyasasına daha ucuz gaz verme potansiyeli olan ülkeleri Doğu Akdeniz'den uzak tutmak ve pazarı kendi menfaatleri doğrultusunda yönlendirmek istemektedir.

Diğer taraftan, Doğu Akdeniz'de kurulmaya çalışılan yeni siyasi-askeri ittifakın, Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Xi Jinping tarafından 2013 yılında açıklanan "Bir Kuşak-Bir Yol" projesinin deniz bağlantısını kontrol altına alma stratejisinin bir parçası olarak görmek yanlış olmayacaktır. 76 ülke ile ticari, endüstriyel ve sosyo-kültürel alanlarda işbirliğini öngören ve yıllık 65 trilyon ciroyu hedefleyen bu projenin deniz bacağına oluşturan "21.Yüzyıl Deniz İpek Yolu", Kızıldeniz'den geçerek Doğu Akdeniz üzerinden Avrupa pazarlarına ulaşmaktadır. Bu proje, Çin'in kara ve deniz İpek Yolu ile dünya ticaretini yeniden düzenleyip, ABD'nin tek kutuplu hâkimiyet düzenine son verme potansiyelini taşınması endişesiyle ABD'yi ticari ve askeri tedbirler almaya zorlamaktadır. ABD ve müttefiklerinin Doğu Akdeniz gazının güvenliğini sağlama bahanesi ile Doğu Akdeniz'de askeri varlıklarını artırmaları Çin ticaretini kontrol altında tutma, Türkiye'yi sindirerek İpek Yolu'nun Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaşmasını engelleme amacına mâtuftur.

Çin'in Kuşak ve Yol Projesi

Çin İpek Yolu

Therefore there must be other strategic interests and goals in addition to and more important than energy.

The USA, which accounts for 20% of the world's natural gas production, is the third largest supplier of liquefied natural gas (LNG) to EU countries and has a share of 12.6% in Europe's LNG market. The Trump administration, which has been trying to reduce the foreign trade deficit of its country by exporting over \$ 700 billion worth of LNG by 2050, wants to export more LNG to Europe with pressure and threats. With its military alliance in the Eastern Mediterranean, the United States wants to keep the countries with the potential to supply affordable gas to the EU natural gas market away from the Eastern Mediterranean and to steer the market for its own benefit.

On the other hand, it would not be wrong to view the new political-military alliance that is attempted to be established in the Eastern Mediterranean as part of the strategy of controlling the maritime connection of the "One Belt-One Road" project announced by Xi Jinping, President of the People's Republic of China in 2013. The "21st Century Sea Silk Road" which constitutes the sea leg of this project aims the cooperation of 76 countries in commercial, industrial and socio-cultural areas and aims at an annual turnover of 65 trillion, reaching European markets through the Eastern Mediterranean and the Red Sea. This project is forcing the US to take commercial and military measures, fearing that China will have the potential to reorganize world trade by land and sea Silk Road and end unipolar US domination. The real reason why the US and its allies are increasing their military presence in the eastern Mediterranean under the pretext of ensuring the security of gas is to control Chinese trade, intimidate Turkey and prevent the Silk Road from reaching Europe via Turkey.

China's Belt & Road Initiative

Chinese Silk Road

SONUÇ

Doğu Akdeniz’de bir Helen-İsrail enerji ittifakı oluşumu ve çıkarılan doğalgazın EastMed boru hattı ile Avrupa’ya taşınması projesi ABD ve AB tarafından desteklenmektedir. Ekonomik ve rasyonel olmayan bu enerji hattına verilen siyasi ve askeri destek, meselenin sadece enerji ile alakalı olmadığını göstermektedir. Türkiye’yi ve Doğu Akdeniz’e sınırdış diğer ülkeleri denizden uzak tutmaya çalışan bu yeni oluşuma karşı milli tepkilerin yanısıra bölgesel işbirlikleri ile cevap verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Tüm bunlardan hareketle yapılması gerekenler:

- Türkiye, GKRY’nin ilan ettiği Münhasır Ekonomik Bölgelerdeki Türk haklarını ihlal eden sondaj faaliyetlerini önlemeye yönelik kararlılığını sürdürmelidir.
- Türkiye KKTC’de caydırıcı deniz ve hava üsleri kurmalıdır.
- “Kıbrıs İşleri Koordinatörlüğü” kurulması isabetli bir karar olmuştur. Bu koordinatörlük KKTC’nin haklarını daha yakından takip ederken, diğer taraftan ABD’nin stratejik bir araç olarak kuracağını ilan ettiği ABD-Doğu Akdeniz Enerji Merkezi hamlesine iyi bir cevaptır.
- Türkiye’nin hedef alındığı açık olan ABD güdümündeki yeni Doğu Akdeniz güvenlik mimarisine karşı Rusya ile işbirliği yapılması ve S-400 savunma sisteminin alınması son derece isabetli bir karar olmuştur. Bu sistemin kapsama alanına KKTC hava sahasının da dahil edilmesi gerekmektedir.
- Helen-İsrail doğalgazını koruma bahaneli yeni güvenlik mimarisi, Doğu Akdeniz’e komşu diğer ülkelerin Akdeniz’deki menfaatlerini sınırlama amacı taşımaktadır. Doğu Akdeniz’e sınırı bulunan Türkiye, KKTC, Lübnan, Suriye ve Libya arasında alternatif bir gaz işbirliği mekanizması oluşturulmalıdır. Meşru Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti’ni işbirlikçi Hafter güçleri ile yıkarak güdümlü bir hükümet teşkiline karşı meşru hükümete siyasi, askeri her türlü destek verilmelidir.
- ABD dünya doğalgaz üretiminin %20’sini gerçekleştirmekte olup, Avrupa’nın LNG pazarında halen yüzde 12.6’lık paya sahiptir. Avrupa’yı ürettiği LNG için büyük bir pazar olarak değerlendiren ABD, Doğu Akdeniz’de siyasi ve askeri kontrol sağlayarak yeni aktörlerin Avrupa gaz piyasasına girmesini önlemeye çalışmaktadır.
- 40 trilyon m³ lük devasa Güney Pars Havzası doğalgazının, boru hatları ile Doğu Akdeniz’e inmesini sağlamak üzere İran, Katar, Irak, Suriye, Lübnan ve Türkiye arasında ortak bir iradenin oluşturulması ve işbirliği sağlanmalıdır. Bu boru hattının realize edilmesi, Ortadoğu’da barışa hizmet etme yolunda önemli rol ifa edecektir. Avrupa’ya ihraç edilecek bu gaz karşısında EastMed boru hattının rekabet şansı bulunmayacaktır.

CONCLUSION

The US and EU support the project for the establishment of a Hellenic-Israeli energy alliance in the Eastern Mediterranean and the transport of extracted gas to Europe via the EastMed pipeline. Political and military support for this uneconomic and non-rational energy pipeline manifests that the issue is not just about energy. In addition to national responses against this new formation that is endeavoring to keep Turkey and other countries bordering the eastern Mediterranean away from the sea, responses should also be manifested with regional cooperation.

Things to do from this perspective include:

- Turkey shall continue with its commitment to prevent drilling activities that violate Turkish rights in the Exclusive Economic Zones proclaimed by GASC.
- Turkey must establish deterrent naval and air bases in the TRNC.
- The establishment of the “Cyprus Affairs Coordination Office” was an appropriate decision. This co-ordination is a good response to the US-Eastern Mediterranean Energy Center move, which the US has announced to establish as a strategic tool while monitoring the TRNC’s rights more closely.
- The acquirement of the S-400 defense system and cooperating with Russia has been a very prudent decision in response to the new security configuration in the eastern Mediterranean guided by the US and which clearly targets Turkey. TRNC airspace needs to be included in the scope of this system.
- The new security configuration with the pretext of protecting Hellene-Israeli gas is intended to limit the interests of other neighboring Eastern Mediterranean countries in the Mediterranean. Turkey, TRNC, Lebanon, Syria and Libya with borders on the eastern Mediterranean should establish an alternative gas cooperation mechanism. All kinds of political and military support should be given to prevent the destruction of the legitimate Libyan National Consensus Government and the establishment of a guided government by the forces of the collaborator Hafter.
- The US accounts for 20% of the world’s natural gas production and currently holds a 12.6% share of Europe’s LNG market. Considering Europe as a major market for the LNG it produces, the US is trying to prevent new actors from entering the European gas market by ensuring political and military control in the Eastern Mediterranean.

- Doğu Akdeniz gazının EastMed boru hatları ile Avrupa'ya ulaşması imkansız bulunduğundan, gazın Mısır LNG tesislerinde işlenmesi tek alternatif durumdadır. Mısır halkının kazanılması ve Helen-İsrail hattının güdümünden koparılması için politikalar geliştirilmelidir.
- GKRC ve Yunanistan küçük ve gerçekleşmeyecek hesaplar uğruna topraklarını emperyalist güçlere peşkeş çekmektedir. Bir çatışma halinde en büyük acıya maruz kalacak olan Yunan ve Rum halkının bu akıldışı politikaya muhalefetini temin edecek bir vizyon geliştirilmelidir. Nitekim, Rum ana muhalefet partisi AKEL lideri Nikos Anastasiadis hükümeti İsrail ile ittifak kurarak Güney Kıbrıs'ı tehlikeli çatışmalara sürüklemekle suçlamaktadır.
- Helen-İsrail doğalgazını koruma amaçlı olarak takdim edilen ve Doğu Akdeniz'de kurulmaya çalışılan yeni güvenlik mimarisinin başka amaçları olduğu değerlendirilmektedir. Önümüzdeki yıllarda dünya konteyner ticaretinin önemli bir kısmı Çin Deniz İpek Yolu ile Süveyş Kanalı'ndan geçerek Doğu Akdeniz'e ve oradan Avrupa'ya ulaşacaktır. ABD ve müttefikleri Doğu Akdeniz gazını koruma gerekçesi ile bölgede askeri güçlerini tahkim etmek suretiyle bu hattın kontrolünü ellerinde tutmak ve Çin ticaretini denetim altına almak istemektedirler. Bu stratejiye karşı Çin ile işbirliği geliştirilmelidir.

- A mutual will and cooperation must be established among Iran, Qatar, Iraq, Syria, Lebanon and Turkey to ensure that the 40 trillion m³ of natural gas in the gigantic South Pars basin is transferred to the Eastern Mediterranean with a natural gas pipeline. The realization of this pipeline will play an important role in serving peace in the Middle East. The EastMed pipeline will have no chance of competing against this gas to be exported to Europe.
- Since it is impossible for Eastern Mediterranean gas to reach Europe via EastMed pipelines, the treatment of gas in Egyptian LNG plants is the only alternative. Policies should be developed in order to win over the Egyptian people and break them from the helm of the Hellene-Israel pipeline.
- The GASC and Greece are making the benefits of their lands available to the imperialist powers for insignificant and unrealistic deals. A vision must be developed to ensure the opposition of the Greek and Greek Cypriot people to this irrational policy, who will be subjected to major distress in the event of a conflict. As a matter of fact, the main Greek Cypriot opposition party AKEL leader Nikos Anastasiadis is accusing the government of forming an alliance with Israel and dragging Southern Cyprus into dangerous conflicts.
- The new security configuration proposed for the Eastern Mediterranean, which has been introduced to protect the Hellene-Israeli natural gas is considered to have other purposes. In the coming years, a significant portion of the world's container trade will reach the Eastern Mediterranean through the China Sea Silk Road and the Suez Canal and from there to Europe. The US and its allies want to maintain control of this line and control Chinese trade by fortifying their military forces in the region for the purpose of protecting Eastern Mediterranean gas. Cooperation with China should be developed against this strategy.

Türkiye S-400'den Vazgeçebilir mi?

Can Turkey give up the S-400?

Tümgeneral (E) Dr. Güray ALPAR

ANKARA, 2019

İçindekiler

Türkiye S-400'den Vazgeçebilir mi?	46
Radar Menzilleri Açısından	50
Uçaklar İçin Füze Menzili Bakımından.....	50
Füzelerin Etkili Olduğu İrtifa Bakımından.....	52
Aynı Anda İzlenebilen Hedef Bakımından	52
Aynı Anda Füze Atılan Hedef Bakımından.....	54
Füzelerin Uçuş Hızları Bakımından (Mach)	54

Contents

Can Turkey give up the S-400?	47
In Terms of Radar Range.	51
In Terms of Missile Range For Aircraft	51
In Terms of Altitude That Missiles Are Effective	53
In Terms of Targets That Can Be Monitored Simultaneously	53
In Terms of Missiles Launched Simultaneously	55
In Terms of Missile Flight Speed (Mach).	55

Türkiye S-400'den Vazgeçebilir mi?

Hava Savunma Sistemleri; bir ülkeye yapılabilecek bir saldırıya karşılık caydırıcılık sağlar, saldırıların etkisini azaltır, sınırlandırır, geciktirir ve önler. Bu sistemler adından da kolayca anlaşılacağı üzere savunma amaçlıdır. Savaşa değil, barışa hizmet eder. Sistemin başka bir ülkeye taarruz etme gücü olmadığından ve sistem sadece bir ülkeye karşı saldırı olması durumunda kullanılacak şekilde tasarlandığından, herhangi bir endişe duymaya da gerek yoktur. Türkiye'ye saldırı amacı taşımayan hiçbir ülke zaten bundan zarar görmeyecektir. Bu bakımdan Rusya'dan alınacak savunma amaçlı S-400 füzeleri ile ilgili tepkileri anlamak mümkün değildir.

Kaldı ki, Rum yönetiminin elinde daha kısa menzilli de olsa Rus yapısı Hava Savunma Füzelерinin var olduğu biliniyor. Dahası Türkiye gibi NATO üyesi olan Yunanistan, daha önce Rusya'dan almış olduğu S-300 Hava Savunma Sistemlerini, bir NATO ülkesi olan Türkiye'ye karşı Girit'e yerleştirirken böyle bir tepkiyle karşılaşmamıştı. Rum gazetelerinde yer alan haberlere göre Yunan Silahlı Kuvvetleri bu sistemleri aktifleştirme ve hatta S-400'lerle modernize etme kararlarını almış durumda. Yunanistan'dan başka, NATO üyesi ülkeler olan, Bulgaristan ve Slovakya'da da S-300 Füze Sistemleri bulunuyor.

Türkiye'nin hemen güneyinde Suriye'nin elinde ise S-200 ve S-300 füzeleri var. Ayrıca Rusya Suriye'nin Lazkiye bölgesindeki hava üssüne S-400 sistemlerini konuşlandırmış durumda. İsrail ise geliştirmiş olduğu Arrow (Ok) anti balistik füze sistemiyle kısa ve orta menzilli balistik füzelere karşı savunmasını sağlıyor. ABD ile işbirliği yaparak Arrow 1'i takiben, Arrow 2 ve Arrow 3 geliştirildi.

Tarihte Türklerin hava savunmasında dünyada bir ilk olma durumları vardır. Uçakların muharebelerde kullanılmasıyla birlikte ilk savaş uçağı 1911 yılında İtalyanlar tarafından Libya'daki Trablusgarp Savaşında Türklere karşı kullanılmıştı. Osmanlıların bu savaşta hiçbir hava aracı yoktu. Ancak tüfeğı bir hava savunma uçaksavar silahı olarak kullanan Türkler, 1912 yılında dünyada "ilk defa savaş uçağı düşüren ülke" olarak tarihe geçmişlerdi. Türkiye'nin son zamanlara kadar hava savunma sistemleri konusunda kendi kendine yeterli olduğu söylenemez. Son dönemlerde ise bu konudaki çalışmalar hızlanmış görünüyor. Bu üretimlerin "yerli ve milli kaynaklara dayandırılması" üzerinde özellikle durmak gerekir.

Türkiye'nin stratejik önemdeki askeri ve sivil tesislerini hava tehditleri, uçaklar ve füzelerden korumak amacıyla, atış kontrol ve komuta kontrol altyapılarına uyumlu bir şekilde milli olarak tasarladığı alçak irtifa Hisar-A füzesi, 16 kilometre menzildeki hedefleri başarılı bir şekilde etkisiz hale getirirken, geliştirilen orta menzilli Hisar-O füzesinde menzilin 25 kilometrenin üzerine çıkarılması hedeflenmiştir. Uzun menzil için tasarlanan Hisar-U füzesiyle ise 20 kilometre irtifa ve 150 kilometre üstündeki hedeflerin etkisiz hale getirilmesi mümkün olacaktır. Yapılan çalışmalarla her geçen gün hem menzil hem de irtifa olarak etkinlik artırılmaya çalışılmaktadır. Bir yerlerden başlanmıştır ve hızla ilerlenmektedir. Aselsan tarafından paylaşılan raporlara göre Uzun Menzilli Bölge

Can Turkey give up the S-400?

Air Defense Systems provide deterrence in response to an attack on a country, reduce, limit, delay and prevent attacks. As the name suggests, these systems are defensive. They serve peace, not war. There is no need to worry as the system does not have the power to attack another country and the system is designed to be used only in the event of an attack against a country. A country that has no designs on attacking Turkey will not be harmed. In this respect, it is not possible to understand the reaction to the S-400 defense missiles to be obtained from Russia.

Moreover, it is known that the Greek administration possesses Russian Defense Air Missiles albeit with a shorter range. Furthermore, when Greece which is a NATO member like Turkey positioned the previously obtained Russian S-300 air defense system in Crete against Turkey, another NATO country, such a reaction did not take place. According to reports in Greek newspapers, the Greek Armed Forces have made decisions to activate these systems and even modernize them with S-400s. In addition to Greece, NATO member states, Bulgaria and Slovakia, also have S-300 Missile Systems.

Syria just south of Turkey has S-200 and S-300 missiles. In addition, Russia has deployed S-400 systems to Syria's air base in Latakia. Israel, with its anti-ballistic missile system, has developed a defense against short and medium range ballistic missiles. Arrow 2 and Arrow 3 were developed following Arrow 1 in collaboration with the US.

The Turks have a first hand experience with air defense in world history. Aircraft was used in combat for the first time when the Italians used it against the Turks in 1911 during the Tripoli War in Libya. The Ottomans had no aircraft in this war. However, the Turks, who used the rifle as an air defense anti-aircraft gun, went down in history in 1912 as the 'first country in the world to drop a warplane'. Until recently it could not be manifested that Turkey was self-sufficient in terms of air defense systems. Recently, studies on this subject seem to have accelerated. It should be particularly emphasized that these productions are based on "domestic and national resources".

In order to protect the military and civilian facilities of Turkey which are of strategic importance from air threats, aircraft and missiles, the low altitude Hisar-A missile nationally designed to be compliant with fire control and command and control infrastructure successfully neutralizes targets with a range of 16 kilometers while the medium range Hisar-O missile is being developed with a targeted capacity of over 25 kilometers. With the Hisar-U missile designed for long range, it will be possible to neutralize targets at an altitude of 20 km with a range exceeding 150 kms. Efforts are being made to increase efficiency both in range and altitude with each passing day. It started somewhere and is progressing rapidly. According to reports shared by Aselsan, the first

Hava ve Füze Savunma Projesi (SİPER Projesi) kapsamında 2021 yılı sonunda ilk teslimatlarına gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Türkiye'nin gerek ülke güvenliği gerekse Akdeniz ve Ege'deki hak ve menfaatlerini korumak için savunma amaçlı Hava Savunma Sistemlerine ihtiyacı vardır ve bu Türkiye için hayati önemdedir. Türkiye bu ihtiyacının geçmiş dönemde birçok defa açıkça ortaya koymuş ancak fazlaca bir karşılık göremediği gibi en kritik zamanlarda Türkiye'de konuşlanmış hava savunma sistemleri sökülüp götürülmüştür. Bu kapsamda 2013 yılında Türkiye-Suriye sınırına yerleştirilen Almanya ve Hollanda Patriot Hava Savunma Sistemlerinin, "tehdidin ortadan kalktığı ve teknik güncelleme yapılacağı" gerekçesiyle en kritik anda çekilmesini hatırlamak gerekir. Ayrıca Türkiye'nin ısrarla NATO sistemlerine uyumlu Hava Savunma Sistemleri temin etme taleplerinin de bugüne kadar göz ardı edildiği herkes tarafından bilinmektedir. Bugün için İspanya ve İtalya'dan gönderilen Patriot Füze ve SAMP-T bataryaları Adana ve Kahramanmaraş'ta konuşularak Türkiye'nin hava savunması sağlanmaya çalışılıyor. Bunların görev süresi dolduğu için Türkiye NATO'dan görev sürelerinin uzatılması talebinde bulunmuştur. Uzatılma talebinin gerekçesi; NATO'nun güneydoğu sınırında istikrarsızlığın devam etmesi nedeniyle hava savunma ihtiyacının bulunmasıdır. Ortada bir ihtiyaç bulunduğu ve bunun uygun şekilde tamamiyle karşılanmadığı ortadadır. Bu bakımdan daha önce açıklandığı üzere çevresindeki her ülkenin Hava Savunma Sistemleriyle donatılmış olduğu Türkiye'den, "ne zaman alınıp götürüleceği belli olmayan" sistemlere güvenliğini teslim etmesi beklenilmemelidir.

Türkiye'nin almayı düşündüğü S-400 füzeleri alanında dünyadaki en iyi füze sistemlerinden birisi olma özelliği taşımaktadır. Rusya yapımı olan S-400 füzelerinin; ABD'nin Patriot, Çin imali FD-2000/HQ-9 ve Fransız-İtalyan yapımı SAMP-T gibi belli başlı sistemleri ile karşılaştırmasını yapacak olursak bu özellikler daha iyi ortaya çıkar.

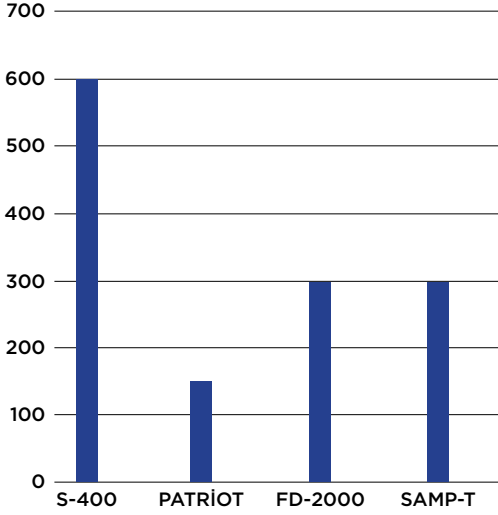

deliveries are planned for the end of 2021 within the scope of the Long Range Air and Missile Defense Project (SİPER Project).

Turkey needs Air Defense System for defensive purposes, they are vital both to protect the country's security as well as its rights and interests in the Aegean and Mediterranean. Turkey has clearly demonstrated this need numerous times in the past without success, in fact air defense systems deployed in Turkey have been disassembled and removed at the most critical times. In this context, let us remember that in 2013, German and Dutch Patriot Air Defense Systems deployed on the Turkish-Syrian border were withdrawn at the most critical moment on the grounds that “the threat had passed and technical updates would be carried out”. It is no secret that the demands of Turkey for the supply of air defense systems compatible with NATO systems have been ignored to date. Currently Turkey's air defense is endeavored to be ensured with Patriot missiles and SAMP-T batteries dispatched from Spain and Italy and deployed in Adana and Kahramanmaras. Their mandate has expired and Turkey has requested an extension from NATO. The rationale for the extension request is NATO's need for air defense due to the continuation of the instability at the southeastern border. It is obvious that there is a need and this is not being fulfilled. Therefore, Turkey cannot be expected to entrust its security to systems that ‘can be removed at any time’ while all neighboring countries are equipped with air defense systems.

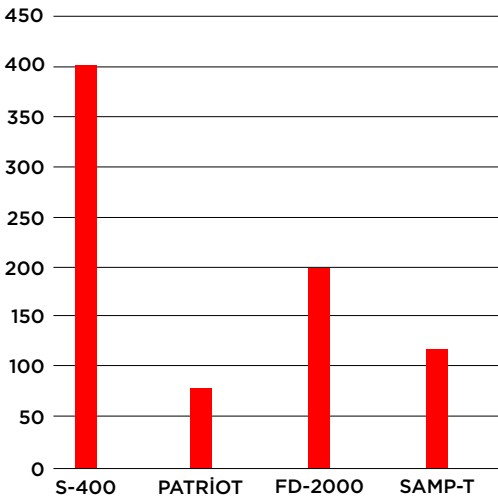
The S-400 missiles that Turkey intends to procure are among the best missile systems in the world. A comparison of these Russian-made S-400 missiles with major systems such as the US Patriot, Chinese FD-2000 / HQ-9 and French-Italian SAMP-T will reveal these features better.

Radar Menzilleri Açısından

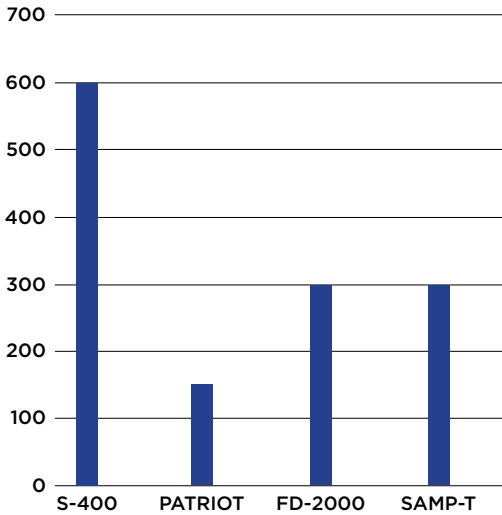

600 kilometreden itibaren uçak ve füzeleri tespit edebilen S-400 Sisteminin 150 kilometre radar menziline sahip Patriot Sisteminden 4 kat daha fazla bir radar menziline sahip olduğu görülmektedir.

Uçaklar İçin Füze Menzili Bakımından

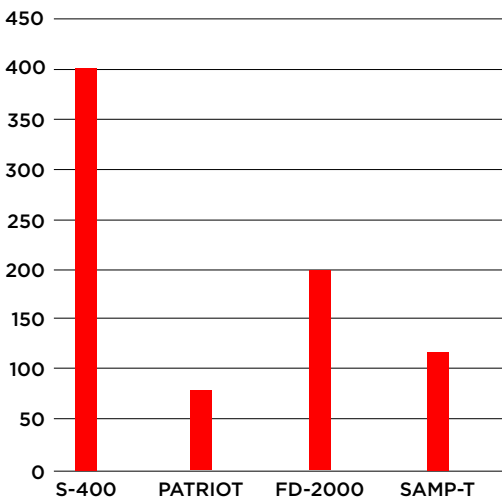

In Terms of Radar Range

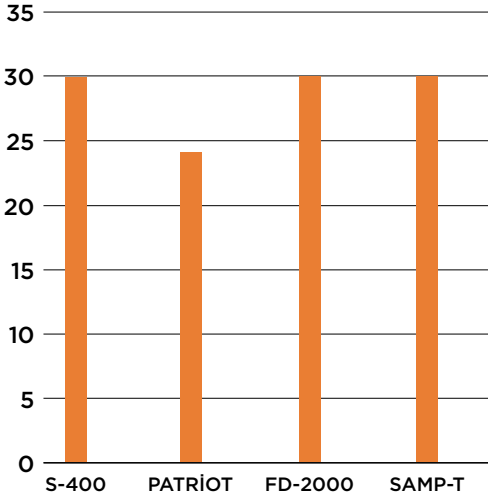
It is seen that the S-400 System, which can detect aircraft and missiles from 600 kilometers, has a radar range 4 times higher than the Patriot System with a 150 km radar range.

In Terms of Missile Range For Aircraft

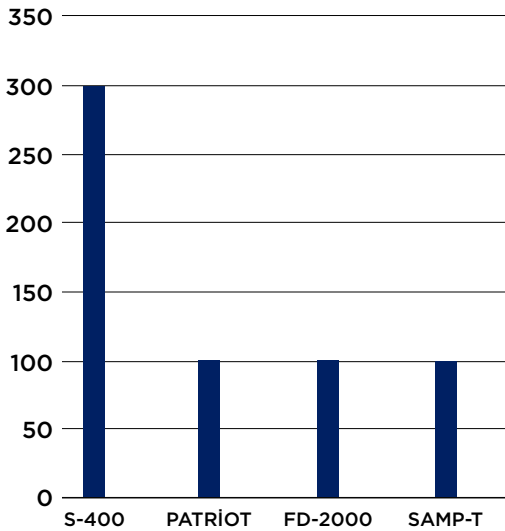
400 kilometrede uçak ve füzeleri etkisiz hale getirme kabiliyetine sahip S-400 Sisteminin 80 kilometre menzile sahip Patriot Sistemine göre bariz bir üstünlüğü olduğu açıkça görülmektedir.

Füzelerin Etkili Olduğu İrtifa Bakımından

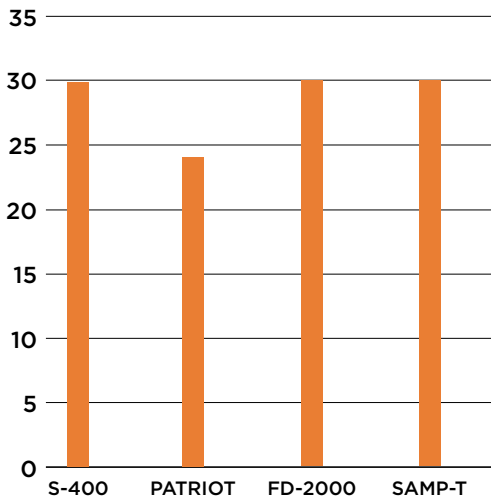
Patriot Sistemi 24 kilometre irtifa ile diğerlerinin gerisindedir.

Aynı Anda İzlenebilen Hedef Bakımından

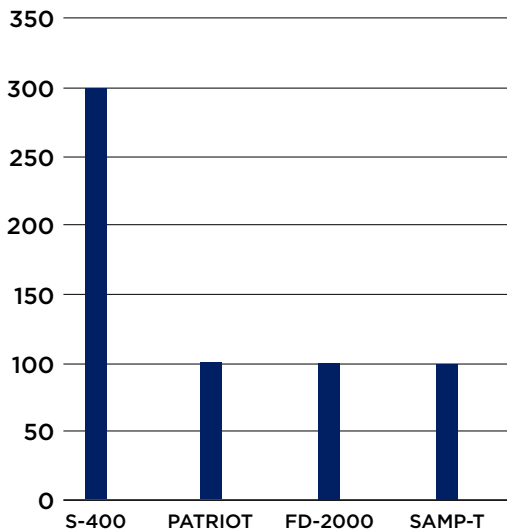
It is clear that the S-400 System, which has the ability to neutralize aircraft and missiles at 400 kilometers, has an obvious advantage over the Patriot System with a range of 80 kilometers..

In Terms of Altitude That Missiles Are Effective

The Patriot System lags behind at an altitude of 24 km.

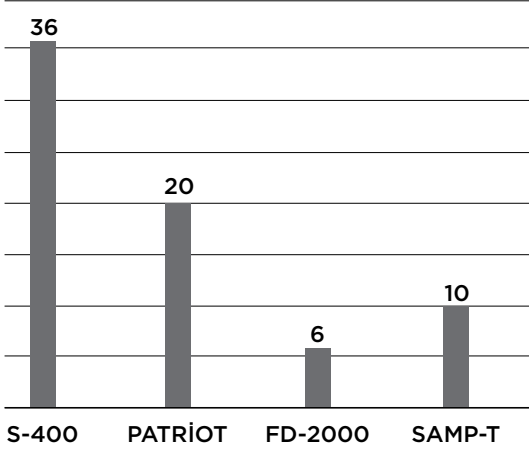
In Terms of Targets That Can Be Monitored Simultaneously

Aynı anda 300 hedefi takip edebilen S-400 Sisteminin diğer sistemlerin 3 katına ulaşarak bariz bir üstünlüğü göze çarpmaktadır.

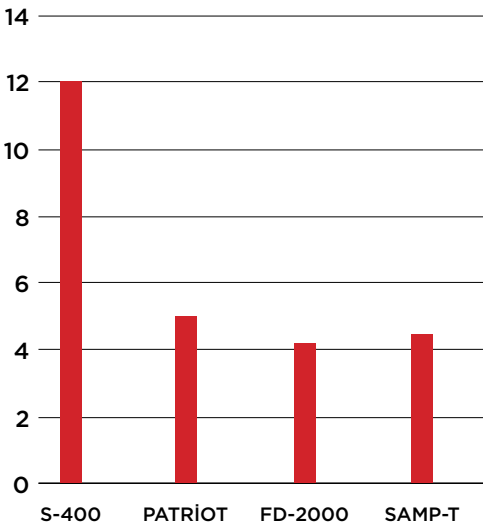
Aynı Anda Füze Atılan Hedef Bakımından

Aynı anda 36 hedefi ateş altına alma kabiliyetine sahip olan S-400 Füze Sistemi diğerlerine üstünlük sağlamaktadır.

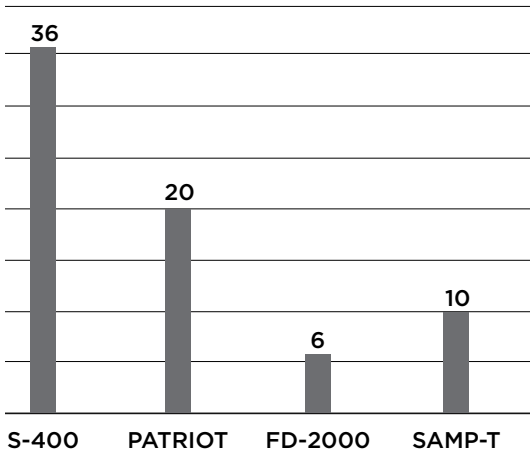
Füzelerin Uçuş Hızları Bakımından (Mach)

MACH: Bir nesnenin bulunduğu yükseklikte ses hızına oranı olup 1 Mach hız bulunduğu yüksekliği göre 1062 km. ile 1226 km. arasında değişir.

The S-400 System, which can follow up to 300 targets at the same time is clearly superior by achieving 3 times the capacity of the other systems.

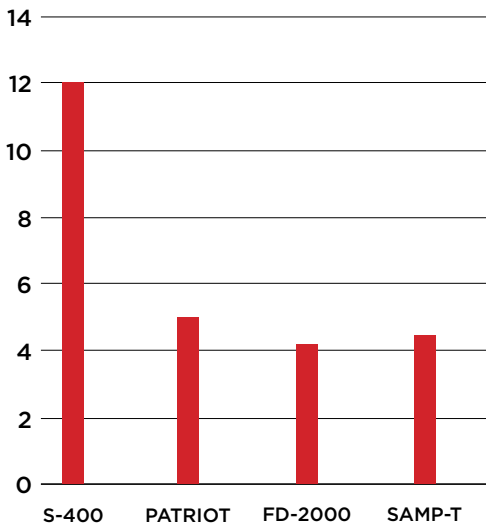
In Terms of Missiles Launched Simultaneously

Capable of firing at 36 targets simultaneously, the S-400 Missile System outperforms the others.

In Terms of Missile Flight Speed (Mach)

MACH: The ratio of sound velocity to the height at which an object is located; 1 Mach varies between 1062 km and 226 km, depending on the height at which the Mach speed is taking place.

Uçuş hızları dikkate alındığında 12 Mach sürati ile S-400 Füzelerinin hızının diğerlerinin kat kat üstünde olduğu görülür.

Bu değerlendirmelere göre S-400 sisteminin her açıdan bariz bir üstünlükle kendi alanında dünyanın en iyi hava savunma sistemi olduğu açıktır. Patriot füzeleri ise ilk kez 1991 Körfez Savaşı esnasında Suudi Arabistan ve İsrail'i korumak için kullanılmıştı. Uzmanlar Patriot sistemlerinin, diğer hava savunma sistemlerinin kendilerini gelişen teknolojiye uyarlamaları ve giderek geliştirmeleriyle, popülerliğini yitirdiği söylenmektedir. Ancak S-400 sistemini tamamlamak açısından, ilave olarak ihtiyaç duyulursa teklif edilen Patriot Hava Savunma Sistemlerinin de alınması mümkündür.

Dünyanın en etkili Hava Savunma Sistemlerinden birisi olan S-400'lerle Türkiye; gerek Ege Denizi'nde gerekse Doğu Akdeniz'deki hak ve menfaatlerini tam anlamı ile koruma yeteneğine de sahip olacaktır. Bunun yanında ileriye dönük olarak bu sistemlerin geliştirilmesinin ve Rusya ile başka alanlarda yüksek teknoloji askeri ekipmanların üretilmesinin de mümkün olduğu Rus ve Türk yetkililer tarafından açıklanmıştır. Bu bakımdan özellikle S-500 füzelerinin 600 kilometre uzaklıkta çok süratle uçan hedefleri çok yüksekten vurma kabiliyetinin önemli olduğu düşünülmektedir. Nitekim Rusya Savunma Bakanı Şoygu, S-400'lerin Türkiye'ye teslim edileceğini söylerken, S-500'lerin de ortak üretimle gerçekleştirileceğini açıkladı. Şoygu Türkiye'nin kendisinin de Hava Savunma Bataryalarını geliştirdiğini söylerken, Amerika'nın bu konuda geç kaldığını belirtti. Şoygu'ya göre tek bir S-500 bataryasıyla bile tüm Türkiye hava sahasının saldırılardan korumak mümkün olabilecek.

Türkiye dış politikasında her zaman dengeli ve barışçıl olmuştur. Başkalarının haklarında gözü olmadığı gibi kendi haklarını da korumakta tereddüt etmemiştir. Özellikle Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin 570 yıllık enerji ihtiyacını karşılayacak doğalgaz rezervinin bulunduğu ve keşfedilen 10 trilyon metreküp doğalgaz rezervinin dışında, keşfedilmeyi bekleyen 10 trilyon metreküpün üzerinde doğalgazın da olduğu, milyarlarca varil petrolle beraber geleceğin enerji maddesi olacağı değerlendirilen gaz hidrat yataklarının da bu bölgede yer aldığı göz önüne alındığında, Türkiye'nin geleceği olan bu bölgenin güvenliğini sağlamak daha da önem kazanmaktadır. Ancak tıpkı 1. Dünya Savaşında Orta Doğu petrollerinin paylaşılmasında nasıl Türkler dışarıda tutulduysa, bugün için de aynı şekilde Doğu Akdeniz'e en fazla kıyısı olan Türkiye'nin bir şekilde dışarıda tutulmak istenildiği görülmektedir. Bütün rezervler birtakım ülkelerce kendilerine göre paylaşılmakta, başkalarına verilmekte, haritalar çizilmekte ve Türkiye'nin uluslararası hukuka göre hak sahibi olduğu bölgelerde araştırma yapması engellenmektedir.

Doğu Akdeniz tarihsel jeostratejik öneminin yanında bugün için enerji kaynaklarıyla da bir cazibe ve mücadele alanı haline gelmiştir. Türkiye'nin hiçbir ülke için tehdit olmadığı ve Doğu Akdeniz'deki kaynakların adil biçimde ve

When the flight speeds are taken into consideration, with the speed of 12 Mach the S-400 Missiles are far superior than the others.

According to these assessments, it is clear that the S-400 system is the best air defense system in the world in its field with obvious advantages in every respect. Patriot missiles were used for the first time to protect Saudi Arabia and Israel during the 1991 Gulf War. Experts purport that the Patriot systems have lost their popularity because the other air defense systems are adapting and improving themselves in line with evolving technology. However, in order to supplement the S-400 system, it is possible to additionally purchase the proposed Patriot Air Defense Systems if required.

With S-400, one of the world's most effective air defense systems, Turkey will have the ability to fully protect its rights and interests both in the Aegean Sea and the Eastern Mediterranean. Furthermore, Russian and Turkish authorities have announced that it is possible to develop these systems and produce high-tech military equipment in other areas with Russia. In this respect, the ability of the S-500 missiles to hit targets at very high speed at 600 kilometers is considered important. Indeed, when Russian Defense Minister Shoigu announced that the S-400 would be delivered to Turkey, he also announced that the S-500s could be manufactured as a joint production. Shoigu also said that Turkey had developed Air Defense Batteries and that the United States was late on this issue. According to Shoigu even a single S-500 battery would be able to protect all of Turkey's airspace from attacks.

Turkey's foreign policy has always been balanced and peaceful. Turkey does not have designs on the rights of others nor does it hesitate to protect its own rights. Especially with the natural gas reserve discovered in the eastern Mediterranean which will counter energy requirements for 570 years and the discovery of 10 trillion cubic meters of natural gas reserves in addition to the over 10 trillion cubic meters of natural gas waiting to be discovered, gas hydrate deposits commensurate with billions of barrels of oil in terms of the energy commodity of the future, ensuring the security of this area which is Turkey's future is gaining more importance. However, just like when the Turks were excluded from sharing in the Middle East oil during World War 1, today no efforts are spared to exclude Turkey from the Eastern Mediterranean although it has the most coastal area. All reserves are shared by various countries according to their interpretation, they are given to others, maps are being drawn and Turkey is prevented from exploration in areas where it is entitled to under international law.

In addition to its historical geostrategic importance, the Eastern Mediterranean has become an area of attraction and struggle for energy resources. Turkey is not a threat to any country and it is Turkey's most natural right to demand that the resources in the Eastern Mediterranean are shared equitably among the countries in the region in accordance with international law. In this regard, Turkish authorities at the highest level have clearly voiced that the rights and

uluslararası hukuka uygun olarak bölge ülkeleri arasında paylaşımını istemenin Türkiye'nin en doğal hakkı olduğu bir gerçektir. Bu konuda Türkiye ve KKTC'nin hak ve menfaatlerine saygı gösterilmesi gerektiği en üst düzeyde Türk yetkililer tarafından açıkça dile getirilmiştir. Türkiye müttefiklerinden bağımsız bir ülke olarak kendi egemenlik ve ekonomik haklarına saygı gösterilmesini ve bu konudaki çıkarlarının korunmasını beklemektedir.

Zaten bölgesinde Türkiye'ye rağmen ve Türkiye'nin dışarıda tutulduğu hiçbir projenin de başarıya ulaşması mümkün görülmemektedir. Geçtiğimiz haftalarda Eski Rum Dışişleri Bakanı Nicos Rolandis'in "Doğu Akdeniz'de bizim için hangi filo Türkiye ile savaşacak?" sözünü hatırlamak gerekir. Rumlar Akdeniz'de kendileri için savaşacak devlet ararken ve topraklarında her gelen devlete üsler sunarken, hesapsız hareketleri ile Kıbrıs'ta yaşayan Rumların güvenliklerini tehlikeye attıklarının farkında değil gibiler! Her şeye tek başına sahip olma hırsıyla ve bölgedeki ülkeleri Türkiye'ye karşı kışkırtarak bir yere varmaları ve bölge insanının huzur ve refahına katkıda bulunmaları mümkün değildir.

S-400 sistemlerine karşılık olarak F-35 uçaklarının Türkiye'ye verilmemesi gibi bazı girişimlerin olduğu da görülmektedir. Türkiye F-35 üretim programına başlangıçtan itibaren aktif olarak katılmış ve bir müttefik olarak yükümlülüklerini aksatmadan yerine getirmiştir. Bu uçakların dört tanesi de Türkiye'ye teslim edilmiştir. Uçakların verilmemesi gibi bir hareket tarzının uygun olmadığı ve sorunları büyütme ve güvensizlik ortamı yaratmaktan başka bir şeye yaramayacağı açıktır. Bu olay bizlere 1. Dünya Savaşı öncesi Osmanlı Devleti'nin halktan topladığı paralarla İngilizlerden aldığı Sultan Osman ve Reşadiye savaş gemilerini hatırlatmaktadır. Türkiye'ye getirilmesi için yolda harcayacağı kömür paralarının bile ödendiği bu gemiler Osmanlılar için yapıldığı için bilinçli olarak son derece kötü kalitede inşa edilmişti. Haksız bir şekilde verilmeyen bu gemilere "Agincourt" ve "Erin" isimleri verilerek Osmanlıya karşı savaşa sokuldu. Ancak kaderleri oldukça hazindi. Silahları iyi çalışmadığından ve malzemeleri kötü olduğundan her ikisi de kısa sürede çürüğe ayrılarak hurdacılara satılmıştı.

Doğu Akdeniz ve civarı sanki bir savaşın habercisi olacak şekilde ısınmıştır. Suriye'de "demokratik görünümlü terör örgütlerinin" ABD tarafından silahlandırılıp, eğitilmesiyle de bölgede barışın sağlanması iyice zorlaşmıştır. Bu noktada ABD gibi büyük bir devlete düşen görev; bölge halkını birbirine düşürecek uygulamaları bırakması ve büyük devlet olma gereğini yerine getirecek şekilde bölgenin huzur ve refahına katkıda bulunacak ve barışı sağlayacak projeleri bölge ülkeleri ile beraber ortaya koyabilmesidir. Ne Doğu Akdeniz'de Türkiye'yi yok sayarak, ne Türkiye ile Rumları ve Yunanlıları birbirine düşürerek, ne de Suriye'nin kuzeyindeki YPG unsurlarını silahlandırarak bölgeye ve dünyaya barış gelmesi mümkün değildir. Bu tür uygulamalar insanlığa ve mutluluğa hizmet etmez, bölge insanını acılar içinde bırakır, fakirleştirir. Diğer taraftan Türkiye'nin; tarihinden gelen acılar birikimi ve sağduyulu politikalarıyla, insanlığa ve bölgedeki barışa hizmet etmeye her zaman hazır olduğundan kimse şüphe etmemelidir.

interests of Turkey and TRNC must be respected. As an independent country, Turkey expects its allies to respect its sovereignty and economic rights and expects the protection of its interests in this matter.

Anyway, the success of a project that is executed in the region in spite of Turkey and excluding Turkey is not considered possible. Let's remember the words of former Cypriot Foreign Minister Nicos Rolandis during the past few weeks, "which fleet is going to fight for us in the eastern Mediterranean against Turkey?" While the Greek Cypriots are looking for a state to fight for them in the Mediterranean and offering bases to every incoming state on their territory, they do not seem to realize that they are endangering the security of Greek Cypriots living in Cyprus with their unpredictable movements! It is not possible to get results and contribute to the peace and welfare of the people in the region with ambitions to hog everything by themselves and incite countries in the region against Turkey.

Some initiatives such as refusing to give F-35 aircraft to Turkey in response to the S-400 systems are observed. Turkey has been actively involved in the F-35 production program from the outset and has fulfilled its obligations as an ally without interruption. Four of these aircraft have already been delivered to Turkey. It is clear that a mode of action such as failing to deliver the aircraft is counterproductive and will only serve to magnify problems and manifest an environment of insecurity. This event reminds us of the warships Sultan Osman and Reşadiye that the Ottoman State bought from the British with money collected from the people before the First World War. These vessels for which even the coal to be spent on the voyage to Turkey had been paid for were deliberately built with extremely poor quality because they were being delivered to the Ottomans. These ships, which were not submitted fairly, were named 'Agincourt' and 'Erin' and released to wage war against the Ottoman State. However, their fate was quite sad. Since their weapons did not work well and the materials were poor, both decayed quickly and were sold as scrap to scrap dealers.

The eastern Mediterranean and its vicinity have become hot as a harbinger of war. In Syria, "democratic-looking terrorist organizations" have been armed and trained by the US and establishing peace in the region has become challenging. At this point, the duty that falls on a great state like the USA is to put forward projects that will contribute to the peace and prosperity of the region and ensure peace with the countries of the region in order to fulfill the requirements of being a great state. It is not possible to bring peace to the region and the world by ignoring Turkey in the Eastern Mediterranean, inciting Turks, Greek Cypriots and Greeks against each other or arming YPG elements in northern Syria. Such practices do not serve humanity and happiness, they leave the people in the region in pain and impoverishment. On the other hand, no one should doubt that Turkey is always ready to serve humanity and peace in the region with the knowledge that has accumulated throughout history and its prudential policies.

S-400 Sonrası F-35 mi? Su-57 mi?

After S-400, F-35 or Su-57?

Tümgeneral (E) Dr. Güray ALPAR

20 TEMMUZ 2019, ANKARA

İçindekiler

Türkiye'ye karşı adaletsiz uygulamalar devam ediliyor	64
Türkiye'nin F-35 program ortaklığının askıya alınması kararı adaletsizdir ve bölgedeki dengeleri tamamen değiştirecektir	64
F-35 Projesi dünyanın en pahalı ve en uzun süren askeri silah üretim projesidir	66
Proje için Türkiye'nin ürettiği parçalar 1000'e yaklaşmaktadır	66
F-35 savaş uçağının problemlerinin olduğu iddia edilmektedir	68
F-35 Dünyanın en iyi uçağı mı?	72
Rus Su-57 uçağı nasıl bir uçaktır	74
Türkiye'nin Su-57'ye ihtiyacı var mıdır?	76
F-35 ve Su-57'nin bazı özelliklerinin karşılaştırılması	78
Sonuç ve değerlendirme	80

Contents

Unfair practices against Turkey continue	65
The decision to suspend Turkey’s partnership in the F-35 program is unjust and it will completely change the balance in the region	65
The F-35 Project is the world’s most expensive and longest-running military weapons production project	67
The parts manufactured in Turkey for the project are close to 1000 . .	67
There are claims that the F-35 fighter aircraft has problems	69
Is the F-35 the best aircraft in the world?	73
What kind of aircraft is the Russian Su-57?	74
Does Turkey need Su-57s?	77
A Comparison of some features of the F-35 and the Su-57	79
Conclusion and evaluation	81

Türkiye'ye karşı adaletsiz uygulamalar devam ediliyor

Bir NATO ülkesi olan Türkiye hava savunma sistemine olan ihtiyacını bildirmesine ve bunu müttefiklerinden talep rağmen, Patriot Füze Sistemi Türkiye'ye verilmediği gibi Suriye Krizi esnasında en kritik ve ihtiyaç bulunan bir anda Türkiye'deki hava savunma sistemleri sökülüp götürülmüştür. Bölgesindeki daha az stratejik öneme haiz ülkelerde bile hava savunma sistemi bulunurken, Türkiye'nin bu konuda şimdiye kadar savunmasız bırakılması üzerinde tekrar tekrar düşünülmesi gereken bir konudur. Bunun dışında ücretini ödemeye hazır olduğu halde; insansız hava aracı, genel maksat helikopteri, akıllı mühimmatlar gibi daha birçok ihtiyacı da müttefikleri tarafından karşılanmamıştır. Nitekim ABD Başkanı Trump'ın G-20 zirvesi esnasında "Türkiye'ye adaletsiz davrandık." açıklaması bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Türkiye'nin Rusya'dan S-400 Hava Savunma Sistemi temin etmesi ve bu sisteme ait parçaların Türkiye'ye gelmesinden sonra ise buna başka adaletsiz ve haksız uygulamaların eklendiği görülmektedir. S-400 sistemlerinin Türkiye'ye naklinin başlamasından sonra ABD tarafından, hiçbir alakası olmadığı halde, Türkiye'nin F-35 program ortaklığı askıya alınmıştır. Bu karar uluslararası hukuka ve adalet prensiplerine aykırıdır. Türkiye'nin tartışmasız olarak bu konularda tazminat hakkı bulunmaktadır.

Türkiye'nin F-35 program ortaklığının askıya alınması kararı adaletsizdir ve bölgedeki dengeleri tamamen değiştirecektir

Alınan bu kararın sonucu açıkça bu bölgedeki NATO ve müttefiklerinin gücünün zayıflatılmasıdır. S-35 konusunda alınan kararın CAATSA kapsamında olduğunun bildirilmesi ise başka bir trajedidir. CAATSA, ABD Kongresinin Ağustos 2017 tarihinde çıkardığı, "ABD'nin Hasımlarıyla Yaptırımlar Yoluyla Mücadele Etme Yasası"dır. Bu kararla açıkça Türkiye'nin hasım olarak görüldüğü ifade edilmektedir.

Bu ABD'nin yaptığı tarihi bir hatadır. Alınan kararlar bu ülkeler, kendi ülkeleri ve halklarının menfaatini değil, açıkça Türkiye'ye hasım bazı lobilerin amaçlarına hizmet etmişler ve Türkiye'yi yeni kararlar almak mecburiyetinde bırakmışlardır. Şüphesiz bu adaletsiz uygulamaların ardından bölgedeki dengelerin de büyük oranda değişeceği değerlendirilmektedir.

Nitekim Türkiye'nin F-35 program ortaklığının askıya alınmasının hemen ardından, Rus yetkililer tarafından Türkiye'ye uygun koşullarda Sukhoi Su-57 savaş uçaklarının teklif edilmesini bu değişimin ilk işaretleri olarak görmek gerekir.

Unfair practices against Turkey continue

Although Turkey as a NATO country reported the need for an air defense system and demanded it from its allies, not only was the Patriot Missile System not delivered, the existing air defense systems in Turkey were dismantled and taken away at the most critical stage of the Syrian Crisis. When even countries having less strategic importance in the region have air defense systems, further consideration must be given as to why Turkey has been left vulnerable in this regard so far. Furthermore, although Turkey has been ready to pay the fee, many other needs such as unmanned aerial vehicles, general purpose helicopters and smart ammunition have not been countered by their allies. Indeed, US President Trump's statement during the G-20 summit "We treated Turkey unfairly" should be considered in this context.

After Turkey was supplied with S-400 air defense systems by Russia and the parts of this system started arriving in Turkey, further unjust and unfair practices have been added. After the start of the transfer of the S-400 systems to Turkey, the United States suspended Turkey's partnership in the F-35 program although one thing has nothing to do with the other. This decision violates international law and principles of justice. Turkey has an undisputed entitlement to compensation in this matter.

The decision to suspend Turkey's partnership in the F-35 program is unjust and it will completely change the balance in the region

The result of this decision is clearly the weakening of the power of NATO and its allies in this region. Another tragedy is that the decision on S-35 is reported to be within the scope of CAATSA. CAATSA is the Law on Combating Sanctions with Enemies of the United States issued by the US Congress in August 2017. This decision clearly indicates that Turkey is viewed as a hostile.

This is a historic mistake made by the United States. With this decision, these countries have failed to serve the interests of their countries and peoples, instead they have clearly served the purpose of some lobbies hostile to Turkey and forced Turkey to take new decisions. There is no doubt that the balance in the region will change to a great extent after these unfair practices.

Indeed, the offer by Russian authorities for Su-57 fighter aircraft for reasonable conditions prices immediately after the suspension of Turkey's F-35 program partnership has to be viewed as the first sign of this change.

F-35 Projesi dünyanın en pahalı ve en uzun süren askeri silah üretim projesidir

Savaştaki her amaç için farklı uçakların kullanılmasının yarattığı maliyet nedeniyle, tek bir uçağın tüm görevleri yerine getirilmesi düşünülmüş ve geliştirilen F-35 Savaş Uçağı projesi 1 trilyon doları aşan maliyetiyle dünyanın en pahalı ve uzun süren silah üretim projesi olarak tarihe geçmiştir. Türkiye bu projeye 2002 yılında dâhil olmuştur. Projeye başından beri ABD, İngiltere, Kanada, Avustralya, İtalya, Hollanda, Norveç, Danimarka ve Türkiye katılıyor. Uçağın parçaları aralarında Türkiye'deki firmaların da bulunduğu 1500'den fazla tedarikçi firma aracılığı ile üretiliyor. Bu 9 ülke dışında sonradan Güney Kore, Belçika, İsrail ve Japonya gibi ülkeler de bu projeye katılmıştır.

Lockheed tarafından ilk F-35 savaş uçağı 2006 yılında tamamlanmış, testlerinden sonra ilk defa 2011 yılında uçuşa başlamıştır. 2001 yılında üretimine başlanan uçak aradan neredeyse 10 yıldan fazla bir zaman geçtikten sonra teslim edilebilmiştir. İhtiyaca göre yüklemeler nedeniyle uçak hantallaşmıştır. Uçağın eksikliklerinin zaman içerisinde giderilerek 2040'lı yılların en iyi savaş uçağı olması planlanmıştır.

Proje için Türkiye'nin ürettiği parçalar 1000'e yaklaşmaktadır

Türk firmaları F-35 projesinde uçağın 937 parçasının üretimini yapıyor. Türkiye'nin ürettiği bu parçalar arasında; tek tedarikçi olduğu kabin ekranı elektronik kartları yanında, füze uzaktan kumanda bileşenleri, uçak gövdesi parçaları, iniş takımı bileşenleri, titanyum entegre kanat rotorları, motor donatımları ve kompoze dış kaplamaları gibi parçalar bulunmakta. Türkiye olmazsa bunların İsrail ve ABD tarafından temin edilebileceği düşünülüyor. Bunların başka ülkelere aktarılmasının ise projede ilave olarak en az 2 yıllık gecikmeye neden olacağı tahmin edilmektedir.

Pentagon, proje dışında kalırsa Türkiye'nin 9 milyar dolarlık bir kayba uğrayacağını açıkladı. Ancak yüzlerce parçayla projeyi destekleyen Türk Savunma Sanayi şirketlerinin bundan sonra Türkiye'nin kendi üreteceği Milli Muharip Uçağını desteklemesinin de daha kolay olacağı bir gerçek. Sonuçta Türkiye'nin kendi muharip uçağına sahip olması mutlaka gereklidir ve bu konudaki çalışmalar süratle ilerlemektedir.

F-35 uçağının maliyeti her geçen gün artarak 100 milyon doların üzerine çıkmıştır. Dikine inip kalkabilen bir F-35'in maliyeti hâlihazırda 122 milyon dolar civarına çıkmıştır. Bir F-16'nın maliyetininin 30 milyon dolar olduğu düşünüldü-

The F-35 Project is the world's most expensive and longest-running military weapons production project

Due to the cost of using different aircrafts for every purpose in the war, designing a single aircraft for all tasks and as a result the F-35 Fighter Aircraft project, which was developed for this purpose has become the world's most expensive and long-term weapon production project at a cost of more than 1 trillion dollars. Turkey was included in this project in 2002. US, UK, Canada, Australia, Italy, Netherlands, Norway, Denmark and Turkey have been a part of the project since the beginning. Aircraft parts are produced through more than 1,500 suppliers, some of them which are in Turkey. Apart from these 9 countries, countries such as South Korea, Belgium, Israel and Japan have also participated in this project.

The first F-35 fighter aircraft was completed by Lockheed in 2006 and started flying in 2011 after its testing was completed. The aircraft, which started production in 2001, could be delivered after more than 10 years. The aircraft became cumbersome as a result of being loaded according to needs. The shortcomings of the aircraft shall be resolved in time and it is planned to become the best fighter aircraft of the 2040s.

The parts manufactured in Turkey for the project are close to 1000

Turkish companies produce 937 parts of the aircraft in the F-35 project. These parts produced in Turkey include parts such as missile remote control components, aircraft fuselage parts, landing gear components, titanium integrated wing rotors, engine equipment and composite outer coverings as well as cabin display electronic cards for which Turkey is sole supplier. It is believed possible to obtain them from Israel and the United States if Turkey is not included. It is estimated that transferring this manufacturing to other countries will cause an additional delay of at least 2 years in the project.

Pentagon has announced that Turkey will incur a loss of \$ 9 billion if it remains outside the project. However, it is also a fact that Turkish defense industry companies supporting the project with hundreds of parts will facilitate supporting the manufacturing of a National Combat Aircraft. After all, Turkey must have its own combat aircraft and work on this issue is progressing rapidly.

The cost of the F-35 has increased day by day and has exceeded 100 million dollars. The cost of a jump-jet F-35 has already increased to around \$ 122 million. Considering that the cost of an F-16 is 30 million dollars, the F-35 is a very costly aircraft. If Turkey is excluded from this project, there will be an additional cost of \$ 8 million. Under the circumstances it is clear that a cost of around 130 million dollars will lead to controversy in terms of economic

ğünde F-35 oldukça maliyetli bir uçak olmuştur. Türkiye bu proje dışında tutulursa bu maliyetlere ilave 8 milyon dolar kadar bir maliyetin daha eklenmesi söz konusudur. Bu durumda 130 milyon dolar civarına ulaşacak bir maliyetin de ekonomik gerçekler açısından tartışmalara yol açacağı açıkça ortadadır. Zaten uzun süredir projeyi sorgulayan ABD kongresinin bu duruma tepkisinin ne olacağı merakla beklenmektedir.

Gözükün odur ki, Türkiye olmadan bu projenin yürütülmesi sıkıntılar yaratacaktır.

F-35 savaş uçağının problemlerinin olduğu iddia edilmektedir

Her ne kadar birçok görevi aynı anda icra edebilmesi, nükleer cephaneye taşıyabilmesi, dikine iniş kalkış yapabilmesi ve radarda bıraktığı izin az olması bir avantaj olsa da bazı uzmanlar F-35 projesinin problemleri olduğunu iddia etmektedir.

Bu uzmanlara göre F-35 uçakları çoklu görevleri gerçekleştirmek için bir savaş uçağından beklenen performansın oldukça gerisinde kalıyor. F-35 uçaklarında pilotların oksijensiz kalması ve paslanma sorunları da bulunmakta. Bloomberg'de yer alan bir habere göre her ne kadar operasyonel etkinliğini azaltmasa da bazı parçalarda aşınma izlerine rastlandı. Uçağın güvenlik açığı

realities. The reaction of the US Congress, which has been questioning the project for a long time, is expected.

It looks like the execution of this project without Turkey is going to be problematic.

There are claims that the F-35 fighter aircraft has problems

Although it is an advantage to carry out many tasks at the same time, to carry nuclear ammunition, jump jet, and to leave minimal trace on the radar, some experts claim that the F-35 project was born problematic.

According to these experts, the F-35 aircraft lags far behind in the performance expected of a combat aircraft as a result of multi-tasking. In the F-35 aircraft, there are also problems with the insufficient oxygen for pilots and corrosion. According to a new item on Bloomberg, traces of wear have been detected in some parts although this does not reduce operational effectiveness. The aircraft has a security gap and its vulnerability to cyber attacks continues. Despite corrections and improvements, the computer systems on the aircraft frequently break down and data connections are troublesome.

An investigation carried out by US Congress inspectors for the F-35 fighter aircraft that crashed in the state of South Carolina in 2018, it was revealed that the aircraft had crashed due to a manufacturing error. In April 2019, a

ğı bulunuyor ve siber saldırılara karşı hassasiyeti devam ediyor. Düzeltme ve gelişmelere rağmen uçağın üzerindeki bilgisayar sistemleri sık sık arızalanıyor, veri bağlantılarında sıkıntılar oluyor.

2018 yılında ABD'lerinin Güney Carolina eyaletinde düşen F-35 savaş uçağı için ABD Kongresi müfettişleri tarafından yapılan soruşturmada, uçağın üretim hatasından dolayı düştüğü ortaya konuldu. 2019 yılı nisan ayında ise Japonya'ya ait başka bir F-35 uçağı düştü ve pilotu kayboldu. Uçak enkazının ise sadece bir bölümüne erişilebildi.

F-35 projesi ile ilgili olarak ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon) tarafından hazırlanan raporlarda "F-35 savaş uçaklarının parça ve tedarik sorunları çözülmeli" ifadesi kullanılırken ABD Hükümet Sorumluluklar Ofisi (GAO) tarafından Kongre için hazırlanan ve internette yayınlanan 81 sayfalık raporda F-35 uçaklarının parçalarındaki uyumsuzluktan başlayarak, tamiratındaki gecikmeler, lüzumlu parçalarının temin edilememesi ve bu yüzden test uçuşlarının yeterli düzeyde yapılamaması gibi sorunlar gündeme getirildi.

Bizzat Amerikalı yetkili uzmanlar tarafından hazırlanan raporda belirtilen önemli hususlar şu şekildedir:

- %60 beklentiye rağmen tüm görevleri yerine getirme yönünden henüz %27 düzeyinde.
- 4300 parçanın temininde sıkıntı var. Parçalardaki gecikme nedeniyle 2018'deki test uçuşlarının %30'unu gerçekleştirmedi.
- Çoklu görevleri yeterince yerine getiremiyor. Bu konudaki %75'lik beklenti henüz %52 civarında.
- Bir savaş uçağından beklenen performansın gerisinde kalıyor.
- Satılan F-35'lerin ihtiyaç duyduğu destekleyici parçaların %44'ü uçakta yapılan güncellemeler nedeniyle artık ihtiyaca cevap vermiyor.
- Uçaklar için lojistik ağ henüz oluşturulamadı. Desteklemede yetersiz kalıyor.
- ABD Deniz ve Hava Kuvvetleri uçak teçhizat desteğı için yıllık maliyetin en az %43 azaltılması gerektiğini rapor etti.
- Uçağın maliyeti artıyor. Uçak maliyeti ve parçaları konusunda bilgiler dağınık.

Japanese F-35 plane crashed and the pilot disappeared. Only a part of the plane wreck was accessible.

In reports prepared by the US Department of Defense (Pentagon) regarding the F-35 project contain phrases such as 'F-35 fighter aircraft parts and supply problems should be resolved' while the 81-page report prepared by the US Government Responsibility Office (GAO) for Congress and published on the internet raises issues such as non-compliance of aircraft parts, delays in the repair of F-35 aircraft, inability to supply the necessary parts which results in inadequate level of test flights.

The important points mentioned in the report prepared by American authorized experts are as follows:

- Despite the 60% expectation, only 27% in terms of performing all tasks has been realized.
- The supply of 4300 parts is problematic. Due to delay in terms of parts, 30% of the test flights in 2018 could not be carried out.
- Multitasking is not fulfilled. The 75% expectation has only been realized around 52%.
- The performance expected from a combat aircraft is not fulfilled.
- 44% of the supporting parts of the sold F-35s no longer counter the needs due to aircraft updates.
- A logistics network for the aircraft has not been established yet. The support is inadequate.
- US Navy and Air Force reported that the annual cost of aircraft equipment support should be reduced by at least 43%.
- The cost of the aircraft is increasing. Information on aircraft cost and parts are disorganized.

F-35 projesi ile ilgili ortaya konulan ve mutlaka incelenmesi gereken başka iddialar da bulunmaktadır.

- Parçaların değişik yerlerde üretilmesi sıkıntı yaratmaktadır ve ileride daha da fazla sıkıntı yaratacaktır.
- Uçağın bakımını her ülke kendisi yapamamaktadır.
- Avrupa bakımı için 2025 yılına kadar sadece İngiltere ve Hollanda yetkilendirilmiştir.
- Otomatik lojistik bilgi sisteminde sorunların olduğu Pentagon tarafından ifade edilmiştir.
- Bakım masrafları fazladır.
- Hantallaşan uçağın dönüş, tırmanış ve sürati kısıtlanmıştır.
- Uçağın menzili emsallerine göre yeterli değildir.
- Bazı parçalarının güvenliği sorgulanmaktadır.
- Silah sistemlerinin ayarsız olduğu söylenmektedir.
- Bilgilerin yedeklenmesinde sorunlar bulunmaktadır.
- Uçağın tek motorlu olması kararının stratejik bir hata olduğu belirtilmektedir.

F-35 Dünyanın en iyi uçağı mı?

F-35 Projesi başlarken her şeyin mükemmel olması istenmiş ve her türlü görevi yerine getirecek şekilde sonradan sürekli ilaveler yapılmıştır. Ancak “her türlü görevi yerine getirsin” diye yapılan her ilave silahın envantere girmesini geciktirmesi yanında uçağı hantallaştırmıştır. Uçağın uçuş testleri sırasında da çözülmesi yılları bulan yüzlerce sorun tespit edilmiştir.

Her şeyden önemlisi F-35 uçağının kontrolünün ana bir merkez üzerinden olması akılda soru işaretleri bırakmaktadır.

ABD, F-35 konusunda Türkiye’ye yaptırım kararı alırken, sanki hibe ettiği bir malzeme ile ilgili karar alır gibi davranmaktadır. Gerçekte bu kadar büyük ve pahalı bir projeye Türkiye çok büyük miktarda kaynak ayırmıştır. ABD birçok ülkeyi projeye davet etmekle, hem riskli bir projede riski paylaşmakta hem de projenin maliyetini düşürmektedir. Bunun yanında ABD şirketleri uçağın satışından büyük miktarda kar elde etmektedir.

There are other allegations about the F-35 project that must be examined.

- Production of parts in different locations creates difficulties and will cause further problems in the future.
- Not all countries can maintain the aircraft themselves.
- Only the UK and the Netherlands have been authorized for European maintenance until 2025.
- The problems with the automated logistics information system have been stated by the Pentagon.
- Maintenance costs are high.
- The cumbersome aircraft's rotation, climbing and speed are restricted.
- The range of the aircraft is not sufficient compared to its peers.
- The safety of some parts is being questioned.
- The weapon systems are said to be out of order.
- There are problems in backing up information.
- The decision to have a single engine is claimed to be a strategic error.

Is the F-35 the best aircraft in the world?

At the beginning of the F-35 Project, perfection was sought and continuous additions were made to fulfill all kinds of tasks. However, 'fulfilling all kinds of tasks' did not only delay the entry of each additional weapon into the inventory, it made the aircraft cumbersome. It has taken years to resolve the hundreds of problems identified during flight tests.

Most importantly, the fact that the control of the F-35 aircraft is based on a main center, raises questions.

When the US decided to apply sanctions on Turkey regarding the F-35, the US acted as if it was making a decision about donated material. In fact, Turkey has allocated huge amount of resources to such a large and expensive project. By inviting many countries to join the project, the US shared the risk in a risky project and reduced the cost of the project. In addition, US companies make a large amount of profit from the sale of the aircraft.

Due to its high cost, many NATO countries did not participate in the F-35 project, and the Prime Minister of Canada, who initially participated in the project, made a statement in parliament that "these aircraft will not work now or in the future" while it was alleged that the Air Force Commander of Germany was relieved of his duties because he insisted on participating in the project. (*Kokpitaero.com*, *Former Major General Air Pilot İrfan Sarp "What will Turkey do after the F-35?"*).

Yüksek maliyeti nedeniyle birçok NATO ülkesi F-35 projesine katılmamış, projeye başlangıçta katılan Kanada'nın Başbakanı parlamentoda "şimdi ve gelecekte bu uçaklar bir işe yaramayacak" şeklinde beyanatta bulunmuş, Alman Hava Kuvvetleri Komutanının ise projeye katılmak için ısrar ettiğinden görevden alındığı iddia edilmiştir (*Kokpitaero.com*, E. Hava Pilot Tümgeneral İrfan Sarp "Türkiye F-35'ten sonra ne yapacak?").

Rus Su-57 uçağı nasıl bir uçaktır

ABD'lerinde "Military Watch" isimli dergi F-35 ile Su-57 uçaklarını karşılaştırdığı sayısında her ne kadar aralarında önemli farklılıklar bulunmasına rağmen, Rusların Su-57 uçağının Amerikalı rakibine göre hava muharebelerinde daha iyi olduğunu vurgulamıştır. Haberde Rus uçağının; hızı, uçuş yüksekliği, sensörleri, füzeleri, hedef vurma mesafesi, hayatta kalabilme ve manevra kabiliyeti yönüyle üstünlükleri sıralanırken bu özellikleri ile Su-57'nin Ortadoğu'daki savaşlar için çok değerli olabileceği yorumu yapılmıştır.

Her ne kadar icra ettiği görevler farklı ve birebir kıyaslamak tam olarak doğru olmasa da Su-57 uçağı rakibine göre daha hızlı, seri ve çevik bir uçaktır. İki motorlu olması F-35'lere karşı üstünlüğüdür. Havadan havaya görevlerde F-35'lere olan üstünlüğü ise tartışılmazdır. F-35 yanında F-104 ve F-16'ların ise hava yer görevleri için daha uygun olduğu bilinmektedir.

What kind of aircraft is the Russian Su-57?

Although there are significant differences in the F-35 and Su-57 aircrafts, the issue of US journal 'Military Watch' comparing the two aircraft underlined that the Russian Su-57 aircraft was better in air combat compared to its American counterpart. The article stated that the Russian aircraft was superior in terms of speed, flight altitude, sensors, missiles, target hitting distance, survival and maneuverability and that the superiority of these features listed in the Su-57 would make it very valuable for wars in the Middle East.

Although the tasks it performs are different and it is not exactly right to compare them, the Su-57 is faster, swifter and more agile aircraft than its competitor. Its superiority over the F-35s is due to having two engines. Its superiority over the F-35 in air-to-air missions is indisputable. Furthermore, F-104 and F-16 are known to be more suitable for air to ground missions than F-35s.

Türkiye'nin Su-57'ye ihtiyacı var mıdır?

F-35'ler hava yer görevleri için tasarlanmıştır. Ancak, Su 57 uçağının hava hava görevleri için mükemmel bir avcı uçağı olduğu kabul edilmektedir. Birçok yönden F-35'lerden üstün. Hızlandırıcı kullanmadan süpersonik hıza ulaşabiliyor. İkinci sanal pilot mevcut. Elektronik savaş kabiliyeti var. 12 Aralık 2015 tarihli bir gazete haberinde, Rus uçağının düşürülmesinden sonra F-16'ların Suriye'de, "Su" serisinden uçaklar karşısında etkisinin yetersiz kalması nedeniyle, ABD'ye ait F-15 uçaklarının Türkiye-Suriye sınırı boyunca devriye dolaştığı söylenmektedir.

Hava hava görevlerinde karşı karşıya kaldığında hantal olan F-35'lere karşı Su-57'lerin bariz bir üstünlüğü var. F-35'lerin hava hava görevlerinde yetersiz olduğu ABD Hava Kuvvetleri tarafından da görüldüğünden envanterlerine F-15'leri ilave etme gereğini duymuşlardır. F-35'ler alınsa bile milli uçağını üretene kadar Türkiye'nin de hava hava görevleri için uçak ihtiyacı her durumda devam edecektir.

Türkiye'nin hava savunma sistemini almasından sonra havada uçak bulundurma zorunluluğu azalacaktır. S-400'ler bir F-35'ten en az 7 kat daha hızlı hareket ediyor. Ayrıca silahlı insansız hava araçlarının kullanılması ile uçakların kullanım ömrü artacaktır. Mevcut F-104 ve F-16 uçakları bir süre daha Türkiye'nin ihtiyacını karşılamaya devam edecektir. Özellikle F-16 uçaklarının 2030'lara kadar envanterde kalacağı düşünüldüğünde kısa dönemde bir sıkıntı olmayacağı da değerlendirilmektedir. Türkiye'nin asıl amacı bir an önce kendi milli uçağını üretmek olmalıdır.

Sadece uçağı almak yeterli değildir. Bu şekilde silah almış ancak bunu kullanmadığı için kaynaklarını tüketmiş birçok ülke vardır. Bir uçak sistemi alınırken sadece alınacak uçaklar yanında onun eğitimi ve taktik kullanımı, yedek parça temini ve süresi ile lojistik destek konuları da mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Pilotları, yardımcı sınıf personeli ile bakım personelini yeni sisteme göre eğitmek ve kendi konseptlerinize ve taktik anlayışınıza göre bu sistemi ayarlamak zamana ihtiyaç gösterir. Bu açıdan bakıldığında mevcut sistem daha alışılan bir sistem gibi görülmektedir. Ancak son yaptırım kararında olduğu gibi Türkiye zorunlu bir karar verme durumu ile karşı karşıya kalırsa bu tür sorunların da bir şekilde aşılması mümkün gözükmemektedir.

Does Turkey need Su-57s?

The F-35s are designed for air ground missions. However, the Su 57 is considered to be the perfect fighter for aerial air missions. In many ways it is superior to the F-35s. It can reach supersonic speed without using an accelerator. A second virtual pilot available. It has electronic combat capability. In a newspaper article, dated December 12, 2015 it is alleged that after the Russian aircraft was shot down, it was deduced that the F-16s were inadequate against the Russian 'Su' series and American F-15 aircraft were deployed to patrol the Turkish-Syrian border.

Su-57s have an obvious advantage over the F-35s, which are cumbersome when faced with air-to-air missions. Since the F-35s were also deemed inadequate for air to air missions by the US Air Force, they felt the need to add F-15s to their inventories. Even if the F-35 aircraft is delivered, Turkey's need for aircraft for air to air missions will continue in any case until a national aircraft is manufactured.

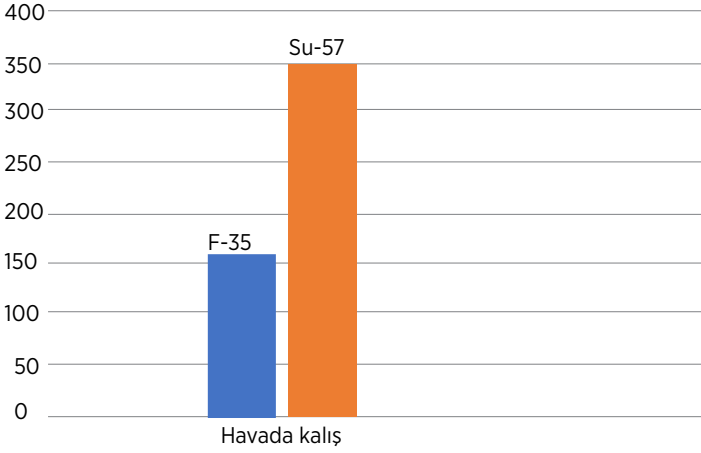
After acquiring an air defense system, Turkey's need to maintain aircraft in air will be reduced. The S-400s move at least 7 times faster than an F-35. Furthermore, the use of armed unmanned aerial vehicles will increase the service life of the aircraft. Available F-104 and F-16 aircraft will continue to counter the needs of Turkey for a while. Considering that the F-16 aircraft will remain in the inventory until the 2030s, it is considered that there will be no problem in the short term. Turkey's main aim should be to manufacture its national aircraft sooner rather than later.

Getting the aircraft is not enough. There are many countries that have bought weapons in this way but have depleted their resources because they cannot use it. When purchasing an aircraft system, in addition to the aircraft, issues such as training and tactical use, supply and availability of spare parts and logistic support must be taken into consideration. It takes time to train pilots, auxiliary personnel and maintenance personnel according to the new system and to adjust this system according to your own concepts and tactical understanding. In this respect, the current system seems to be the more conventional system. However, if Turkey is faced with a mandatory decision-making process as is the case with the recent sanctions, it seems that these problems are surmountable one way or another.

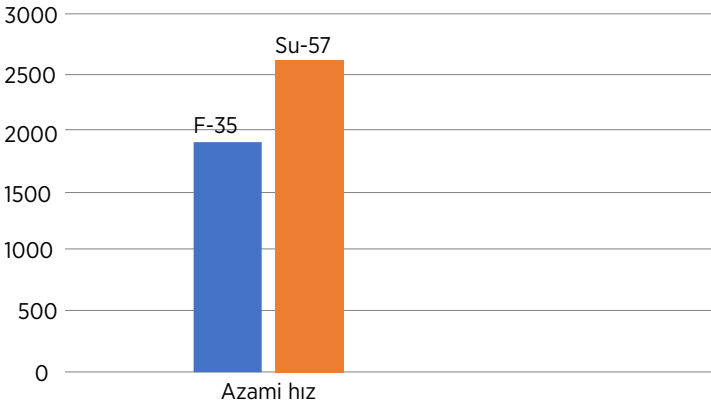

F-35 ve Su-57'nin bazı özelliklerinin karşılaştırılması

5.8 saat havada kalabiline Su-57'nin, 2 saat 36 dakika havada kalan F-35'e bariz üstünlüğü vardır.

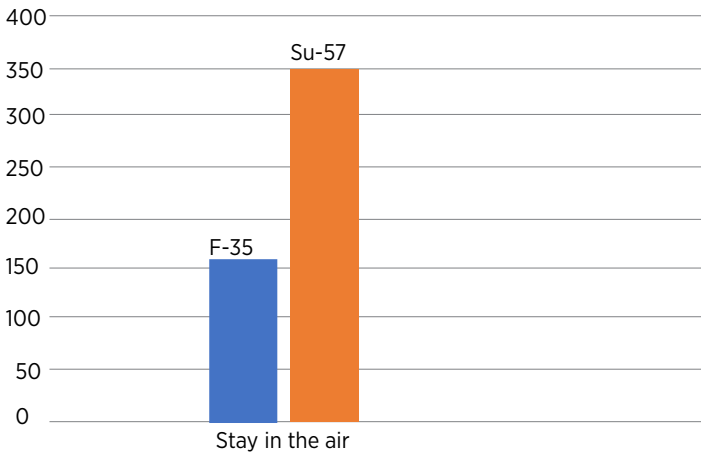

2600 km hıza sahip Su-57, 1981 km hıza sahip F-35'e göre oldukça hızlıdır.

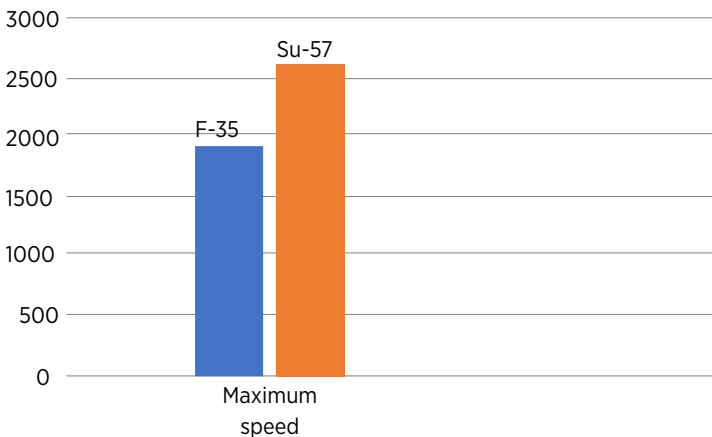

A Comparison of some features of the F-35 and the Su-57

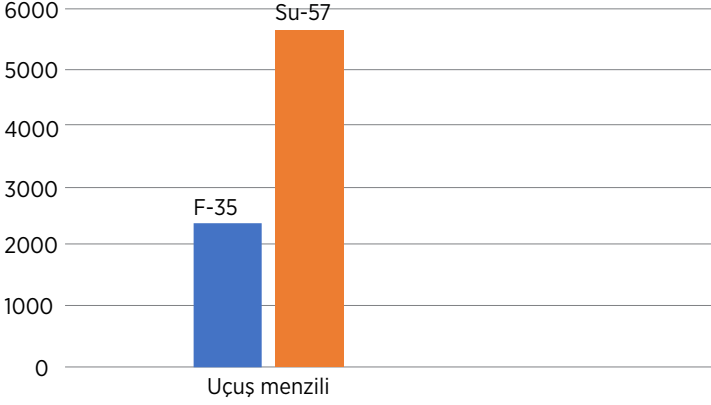
The Su-57 which can remain airborne for 5.8 hours has an overwhelming superiority over the F-35 with airborne time of 2 hours and 36 minutes.

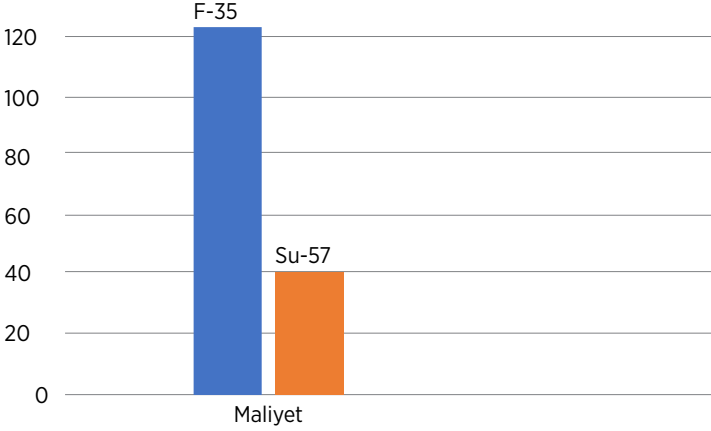
With a speed of 2600 km, the Su-57 is a lot faster than the F-35 with a speed of 1981 km.

Su-57 uçağı F-35'e nazaran 2.5 kat daha fazla uçuş menziline sahiptir.

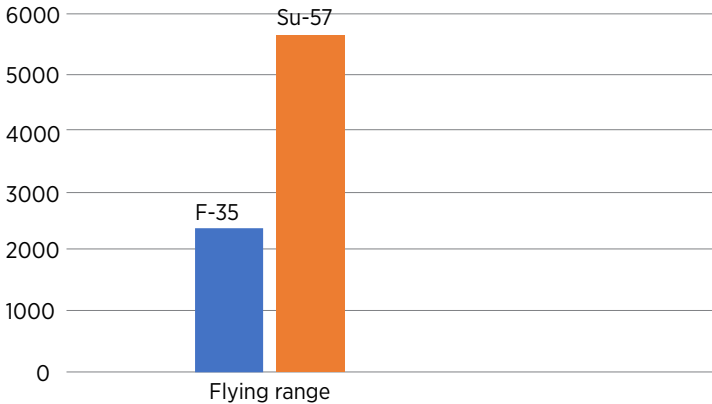
100-122 milyon dolar maliyeti ile F-35, 40-50 milyon dolarlık Su-57'ye göre oldukça pahalıdır.

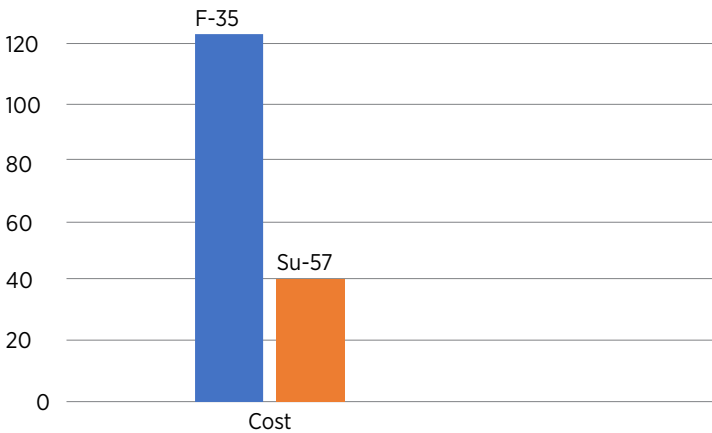
Sonuç ve değerlendirme

Soğuk Savaş Dönemi ve ertesinde NATO içerisindeki sorumluluklarını büyük maliyetine rağmen aksatmadan yerine getiren Türkiye'ye karşı haksız uygulamaların yapıldığı ve savunmasının bizzat kendi müttefikleri tarafından zayıflatıldığı görülmektedir. Alınan yaptırım kararlarının mantıklı bir açıklaması bulunmamaktadır. Akdeniz'e en fazla kıyısı bulunan Türkiye'nin bölgedeki kaynaklardan uzak tutulmaya çalışılması, ihtiyacı olan savunma sistemlerinin veril-

The flight range of the Su-57 is 2.5 times more than that of the F-35.

With a cost of 100-122 million dollars, the F-35 is far more expensive than the 40-50 million dollar Su-57.C

Conclusion and evaluation

It is clear that Turkey which has fulfilled its responsibilities after the Cold War era and subsequently as a NATO member country regardless of the huge costs, is being subjected to unfair practices and its allies are endeavoring to weaken its defense capacities. There is no logical explanation for the sanctions decision. Endeavoring to keep Turkey which has the longest coastline in the Mediterranean, away from the resources in the region, refusing to provide the

memesi, başka kaynaklardan temin etmeye çalışınca yaptırma tabi tutulması gibi uygulamalar kabul edilebilir değildir. Böyle bir durumda kendi savunması için gerekli silah sistemlerini temin etmek maksadıyla girişimlerde bulunan Türkiye'ye karşı parasını ödediği sistemlerin teslim edilmemesi haksız ve uluslararası hukuka aykırıdır. Bu kapsamda haksız bir şekilde durdurulan F-35 projesinin de Türkiye için alternatifsiz bir proje olmadığı açıktır. Yapılan bu çalışmada Türkiye'nin daha düşük maliyetle daha etkin savunma sistemlerine sahip olabileceği açıkça görülmektedir. Türk Ordusu NATO'nun ikinci büyük askeri gücüdür. Kanıtlanmış bir savaş tecrübesine sahiptir. Projeye dâhil edilmemesi bu haksız uygulamayı yapanları maddi olarak zarara uğratacağı gibi NATO'yu da bu bölgede zayıflatacak, güvensizlik yaratacak ve Türkiye gibi güçlü ve güvenilir bir müttefikin kaybedilmesine neden olacaktır. Bu ise bölgede barışı bozacak ve büyük bir ihtimalle de güç dengelerinde bir değişiklik yaratacaktır.

defense systems that it needs, and applying sanctions when it has to turn elsewhere to counter these needs is unacceptable. Under the circumstances, refusing to deliver the systems that Turkey has paid for as result of the initiatives carried out to acquire the necessary weapons that are needed for their own defense is unfair and contrary to international law. In this context, it is also clear that the F-35 project which was discontinued in an unfair manner is not without alternatives for Turkey. This study shows clearly that Turkey can have a more efficient defense system at a lower cost. The Turkish Army is NATO's second largest military force. It has proven war experience. Being excluded from the project will not only financially harm the perpetrators but will weaken NATO in the region, generate insecurity and result in the loss of a strong and reliable ally like Turkey. This will disrupt peace in the region and is very likely to change the balance of power.

Doğu Akdeniz'deki Büyük Oyunda Dengeler Değişecek

Balances Will Change in the Eastern Mediterranean

Tümgeneral (E) Dr. Güray ALPAR

20 TEMMUZ 2019, ANKARA

İçindekiler

Türkiye-Rusya ve Çin işbirliği geliyor	64
Türkiye ve Rusya'nın müşterek projeleri artıyor	64
Doğu Akdeniz'de Türk-Rus-Çin işbirliğinin daha da artacağı görülüyor. . .	64
Çin ve Rusya gelecekleri için Doğu Akdeniz'in ne kadar önemli olduğunun farkında.	66
Türkiye ve KKTC'nin bölge dengelerinde dikkate alınmaması tarihi bir hata	66
Bölgedeki kaynaklara haksız bir şekilde sahip olmak isteyen taraflar kolay bir zafer kazanacaklarını mı düşünüyorlar?	66
Yeni Büyük Oyun tersine dönüyor	66
Yunanistan ve GKRY sorumsuz uygulamalarının kendilerini ateşe attığının yeni yeni farkına varıyor	68
Çin ve Rusya bölgedeki kendilerine karşı oynanan oyunlara karşı tedbirler geliştiriyor	68
İngiltere, Fransa ve Almanya aynı hataları tekrarlayacak mı?	70
ABD aldığı hatalı kararlarla Türkiye'yi kaybediyor	70

Contents

Turkey and Russia and China are developing cooperation	65
Turkey and Russia are increasing joint projects	65
Turkish-Russian cooperation in the Eastern Mediterranean is expected to increase	65
China and Russia are aware of the importance of the Eastern Mediterranean for their future	67
Turkey and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC)'s, not to be taken into consideration in the balance of Eastern Mediterranean is a historic mistake	67
The countries who want to have resources iniquitously in the region think that they will win an easy victory	69
Greece and the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus are just noticing that irresponsible practices have thrown themselves into the fire.	69
China and Russia are developing measures against the games played in the region	71
UK, France and Germany look like they won't make the same mistake again this time	71
US is losing Turkey with some of the wrong decisions	71

Türkiye-Rusya ve Çin işbirliği geliyor

Son dönemde Türkiye ile Rusya ve Çin arasında işbirliği giderek geliyor. Şüphesiz bunlara Doğu Akdeniz'deki enerji kaynakları da dâhil. Türkiye Petrollerinin bu konuda Çin ve Rus şirketleri ile görüşmeler yaptığı biliniyor. Bu açıdan Rusya Enerji Bakanı'nın Türkiye ile Doğu Akdeniz'de işbirliğine yönelik sinyaller veren açıklaması oldukça önemli.

Türkiye ve Rusya'nın müşterek projeleri artıyor

Türkiye olmadan Doğu Akdeniz'deki kaynakların kullanılması mümkün gözüküyor. Bilimsel olarak yapılan incelemelerin sonuçları da bu kaynakların Türkiye üzerinden naklinin daha ekonomik olduğu üzerinde birleşiyor. Rusya Enerji Bakanı da buna işaret ederek "Ticari açıdan tüm tarafların yararına projeler olursa Rus şirketleri Türkiye ile işbirliği yapabilir." diyor. Türkiye'nin içinde olmadığı, ekonomik olmaktan uzak, gerçeğe aykırı, hatta gerçekleşmesi mümkün olmayan projelerin üretildiği bir ortamda Rusya'nın bu yaklaşımının oldukça mantıklı olduğu görülüyor. Türk Akımı, Akkuyu Nükleer Güç Santrali gibi projelerin yanında; S-400 ve ortak mühendislik projelerinden, ortak uçak üretimine kadar birçok alandaki askeri ve teknik işbirliği iki ülkeyi birbirine giderek daha da yakınlaştırıyor. Rusya'nın hususi ve hizmet pasaportuna sahip Türk vatandaşlarına, Rusya'ya giriş için vize ve görevlendirme şartını kaldırması ise bu kapsamda güzel bir jest gibi gözüküyor.

Doğu Akdeniz'de Türk-Rus-Çin işbirliğinin daha da artacağı görülüyor

Doğu Akdeniz'de Türk, Rus ve Çin işbirliği daha da gelişecek gibi görülüyor. Doğu Akdeniz'de 25 milyar metreküp civarında doğalgaz ve 12 milyar varilden fazla petrol rezervinin bulunduğu anlaşıldığından beri sadece bölge ülkelerinin değil, bölge dışı ülkelerin de bu bölgeye ilgisi artmış durumda. Bunun sonucunda bölge hidrokarbon kaynakları yanında, dünya enerji kaynaklarını da kontrol eden stratejik konumuyla da bir anda dünya stratejik güç dengesinde en önemli yerlerden birisi durumuna geldi. Coğrafi açıdan bölgeye sınırı olan ülkelerle birlikte, bölgeye sınırı olmamasına rağmen ABD, Rusya, İngiltere, Çin, Fransa ve İtalya gibi ülkelerin de Akdeniz'deki enerji mücadelesinde yer aldığı görülüyor.

Turkey and Russia and China are developing cooperation

Turkey increased cooperation with Russia and China in recent years. Of course, these include energy sources in the Eastern Mediterranean. Turkey Petroleum has a close relation with China and Russian companies. In this respect, the explanation of Russian Energy Minister is also quite important.

Turkey and Russia are increasing joint projects

The use of sources in the eastern Mediterranean does not seem possible without Turkey. The results of the scientific researches also shows that the transplanting of these resources via Turkey is much more economic than the other project. For this reason Russian Energy Minister's explanation "Russian companies can cooperate with Turkey if there is commercially feasible Project for all parties." is quite logical contrary to previous unlogical project and saying.

In addition to S-400, Turkish stream, Akkuyu Nuclear Power Plant Project; military and technical cooperations such as joint engineering and aircraft projects bringing these two countries closer to gether. Finally Russia's removal the visa and assignment requirement for the special and service passport to Turkish citizens seems to be a nice gesture in this context.

Turkish-Russian cooperation in the Eastern Mediterranean is expected to increase

Turkish, Russian and Chinese cooperation in the Eastern Mediterranean is likely to develop further. After the discovery around 25 billion cubic meters of natural gas and more than 12 billion barrels of oil reserves in the Eastern Mediterranean, have increased interest of the countries, not only the countries in the region but also non-regional. As a result, the region has become one of the most important places in the world strategic balance of power. The region is important in terms of hydrocarbon resources and important also with its strategic position that controls the world's energy resources. In this context, in addition to the countries that are geographically bound to the region, countries such as US, Russia, England, China, France and Italy are also involved in the energy struggle in the Mediterranean even though they do not have borders to the region.

Çin ve Rusya gelecekleri için Doğu Akdeniz'in ne kadar önemli olduğunun farkında

Süveyş Kanalı ve Ortadoğu'yu da kontrol eden bu bölge, Çin ve Rusya'nın da uzaktan kontrolünü elinde tutan bir coğrafyada yer alıyor. Doğu Akdeniz ve Kızıldeniz'in kontrol edilmesi; Çin'in uzun vadede enerji kaynaklarına erişimini engelleyeceği gibi, Rus enerji kaynaklarına da alternatif bir alan yaratarak "Rusya'nın gelecekte enerji denklemindeki konumunu sarsacaktır". Bu nedenle "Doğu Akdeniz Enerji Mücadelesi" olarak isimlendirdiğimiz bu mücadelenin daha uzun süre gündemi meşgul edeceği kesin.

Türkiye ve KKTC'nin bölge dengelerinde dikkate alınmaması tarihi bir hata

İşin garip tarafı sadece bölgeden değil, bölge dışından birçok ülke de bu kaynaklardan pay alabilmek için bölgeye doluşurken, Doğu Akdeniz'e en uzun kıyısı bulunan ülkelerden birisi olan ve uluslararası hukuka göre kaynaklardan en fazla pay sahibi olması gereken Türkiye; bir takım uydurma haritalar, gerekçeler ve tehditlerle neredeyse bu kaynakların tamamen dışında tutulmak isteniyor, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ise hiç dikkate alınmıyor.

Bölgedeki kaynaklara haksız bir şekilde sahip olmak isteyen taraflar kolay bir zafer kazanacaklarını mı düşünüyorlar?

Gelişmelerden en fazla memnun olan taraf İsrail gibi gözüküyor. Çevresinde kendisine uzun süre tehdit olabilecek bir devlet bırakmadığı gibi; Mısır, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) ile kurduğu ittifaklarla bu bölgedeki kaynakları kolayca kontrol edebileceğini düşünüyor. Bu ülkeler düzenledikleri toplantılarda kendilerinden emin bir şekilde Türkiye'yi açıkça tehdit etmekten de çekinmiyorlar.

Yeni Büyük Oyun tersine dönüyor

Birinci Dünya Savaşından sonra Türkler "Büyük Oyun"la Ortadoğu petrollerinin dışında tutulmuştu. Günümüz ortamında da aynı oyun tekrar gündemde. Ancak şartların o dönemle aynı olmadığı da ortada. Nitekim başlangıçta bu işin kolayca halledilebileceğini düşünen ve zafer sarhoşluğuna kapılan ülkeler de bunun o kadar kolay olmadığını çok geçmeden anladılar. Bölgenin en güçlü ülkelerinden birisi olan Türkiye'nin güçlü duruşu yanında, Rusya ve Çin gibi

China and Russia are aware of the importance of the Eastern Mediterranean for their future

Eastern Mediterranean controls the Suez Canal and the Middle East. It is also located in a geography that controls of China and Russia from a distance. Controlling the Eastern Mediterranean and Red Sea will not only prevent China from accessing energy resources in the long term, but will also undermine Russia's position in the energy equation by creating an alternative space for Russian energy resources. Therefore, this struggle, which we call the "Eastern Mediterranean Energy Struggle" is likely seems to occupy the agenda for a longer time.

Turkey and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC)'s, not to be taken into consideration in the balance of Eastern Mediterian is a historic mistake

While the countries not only inside but outside of the region coming to the Eastern Mediterian to share of these resources, and not to be taken into considerations Turkey and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC), which is one of the countries with the longest coast of the Eastern Mediterian and should share largest resources according to the international law, is quite amazing.

Trying to keep away from these sources and not taken into account at all with some fictitious maps, unfair practices and threats Turkey and Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) seem to be a big mistake.

The countries who want to have resources iniquitously in the region think that they will win an easy victory.

Israel seems to be the most satisfied with the developments. Israel did not leave a state around that could threaten him for a long time for the future; Israel also thinks that he can easily control the resources in this region through alliances with Egypt, Greece and Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus. They often come together in this intoxication of glory and do not hesitate to openly threaten Turkey.

But the "New Great Game" is reversed. After the First World War, Turks were excluded from the Middle East oil by the "Great Game". In today's environment, the same game is seeming on the agenda again. However, it is obvious that the conditions are not the same as that period. As a matter of fact, the countries that initially thought that this could be done easily and became intoxicated with the victory realized that this was not so easy.

devletlerin de bölgenin kendi açısından önemini anlamalarıyla, durumun daha karmaşık bir hal aldığı görülüyor. Kısaca bölgede oynanan “Yeni Büyük Oyun” tersine dönüyor.

Yunanistan ve GKRY sorumsuz uygulamalarının kendilerini ateşe attığının yeni yeni farkına varıyor

Zafer sarhoşluğu içinde Türkiye’yi dışarıda bırakarak kaynakları kendine mal etmek isteyen ve bu nedenle önüne gelen ülkeye üsler vererek ve onları bölgeye davet ederek bölgeyi bir savaş alanına çeviren GKRY ve Yunanistan ise kaynaklara tek başına sahip olmanın o kadar da kolay olmadığını ve ateşin içine düştüklerini yeni yeni anlıyorlar. Yunanistan ve GKRY bölgede çıkabilecek bir yangından en fazla etkilenecek ülkeler olacak gibi görülüyor.

Gelişmeler ardi ardına geldi. GKRY’ne ambargoyu kaldırmayı düşünen ABD, Rumlara “Rusları bölgeye sokmamak” şartını koyunca Rumlar iki büyük devlet arasında sıkıştı. Yunanistan ve Rumların AB’yi işin içine sokarak Türkiye’yi baskı altına alma çalışmaları ise Türkiye’yi durdurmak bir yana Türkiye’nin bölgeye daha kuvvetli girmesine neden oldu. Bazı ülkelerin savaşması için yanlarına aldıkları GKRY’nin eski Dışişleri Bakanı “Akdeniz’de kim bizim için savaşacak.” diyor. Sahi, bölgede kim kimin için savaşacak ve ölecek? Bölgeye barışın bu şekilde gelmesi mümkün gözüküyor.

Yunanistan ise Girit çevresindeki kaynaklarını kendi alacağı çok küçük bir pay karşılığı başka ülkelere neredeyse bedavaya verdi. Şimdi daha tek bir kuruş almadan alacağı şüpheli olan paraların kat kat fazlasını silahlanma için harcamak ve Yunanlılar ekonomik sıkıntı içerisinde kıvrılırken savunma harcamalarını artırmak zorunda.

Çin ve Rusya bölgedeki kendilerine karşı oynanan oyunlara karşı tedbirler geliştiriyor

Gelişmeler bununla da bitmiyor. Washington- Moskova ve Pekin arasındaki stratejik rekabet ister istemez Doğu Akdeniz’de de etkisini gösteriyor. Bu kapsamda, Çin zaten bu bölgeden başlayarak kuşatılmaya çalışıldığını önceden beri biliyor. 2017 yılı temmuz ayında Çin Savunma Bakanlığının Rusya ile Akdeniz’de ortak tatbikat yaptığını açıklaması zaten bu stratejik arayışların farkında olduklarına dair ilk emarelerdi. Sessiz sedasız gerçekleştirilen bu tatbikatın görüntüleri internet sitesinde paylaşılırken, dünyanın en büyük ordularından birisine sahip Çin’in Akdeniz’deki askeri faaliyetlerinin giderek arttığı görül-

Besides Turkey's resolute attitude which one of the region's most powerful countries, with the understanding the importance of the region by some countries from their perspective such as Russia and China, the situation in Eastern Mediterranean seems to get more complicated.

Greece and the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus are just noticing that irresponsible practices have thrown themselves into the fire

Leaving the Turkey out of resources and with the desire to have all the resources alone, Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus gave a region to all country that wanted a base in Cyprus. So they turned the area into a battlefield. But they just understand that to take all the resources alone is not easy and while inviting some countries to the region they're also throwing themselves into the fire. It is certain that Greece and the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus are seen as the countries most affected by a fire in the region.

Developments came one after the other. The Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus were jammed between the two major states when the USA, which was considering lifting the embargo to the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus, put the conditions that not to allow Russian to enter to this region. On the other hand theirs using the European Union efforts to put pressure on Turkey did not work. These efforts could not stop the Turkey in that region and moreover has led to a stronger entry.

Some countries took the Greeks to fight for themselves. But "Who will fight for us in the Mediterranean." the former Foreign Minister of the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus said. Indeed, who plans to die for whom in this region?

Greece, on the other hand, gave its resources around Island of Crete to other countries for a small share, which was almost free of charge. Now Greece has to spend many times more money for arms, which he is suspicious of not getting a single penny, and increase defense spending while the Greeks in deep economic crisis.

China and Russia are developing measures against the games played in the region

Developments do not stop. The strategic rivalry between Washington-Moscow and Beijing is inevitably affecting the Eastern Mediterranean. In this context, China has already known that it has been trying to besiege starting from this region.

yor. Çin bunun dışında Kızıldeniz'deki kuşatmayı da aşmak için de girişimlerde bulunuyor.

Rusya'nın da Doğu Akdeniz'e ilgisi oldukça fazla. Çin gibi Rusya'da "aynı kuşatılmışlığı aşmak" için girişimlerde bulunuyor. Suriye'de aldığı üsler, bu bölgeye yerleştirdiği stratejik silahlar yanında, birkaç yıldır Doğu Akdeniz'deki askeri tatbikatlarını artırmış durumda. Bu tatbikatlara onlarca gemi ve uçak katılıyor. Rusya ve Çin'in son dönemde geliştirdikleri askeri teknoloji ile kendilerinden önde olan ülkeleri yakaladıkları ve hatta bazı konularda onların üstüne çıktıkları açıkça görülüyor.

İngiltere, Fransa ve Almanya aynı hataları tekrarlayacak mı?

Daha önce Dünya Savaşları esnasında olduğu gibi birbirlerine düşerek ve ellerindeki gücü gereksiz kullanarak hâkimiyetlerini ABD'ye kaptıran; İngiltere, Fransa ve Almanya gibi devletlerin, aynı hatayı yapmamak için, her ne kadar yanında gibi gözükse de bu sefer ABD'ye karşı daha mesafeli durdukları görülüyor. Almanya ve Fransa, ABD'nin Avrupa'daki faaliyetlerinden rahatsızlar ve ona karşı mümkün olan en verimli politikayı geliştirme çabasındalar. Avrupa Ordusu kurma çalışmaları, F-35 projesine dâhil olmama, Almanya'nın Suriye'ye asker göndermeme kararı ve Fransa'nın bazı Amerikan şirketlerine karşı vergi kararı buna dair bazı emareleri oluşturuyor.

ABD aldığı hatalı kararlarla Türkiye'yi kaybediyor

Bunlar olurken ABD aldığı akıl almaz hatalı kararlarıyla Türkiye'yi karşısına almak ve onu kaybetmekle meşgul. ABD Başkanının bir yandan "Biz Amerika'yı yeniden büyük yapacağız." derken bunu Türkiye gibi müttefiklerini kaybederek nasıl yapacağı da merak konusu. NATO'da ikinci büyük askeri güç olan Türkiye'nin dışarıda tutulması, sonuçta bölgedeki güç dengelerini epey etkileyecek gibi görülüyor.

In July 2017, the Chinese Defense Ministry announced a joint exercise in Russia and the Mediterranean Sea, which was the first indication that they were already aware of these strategic quests. While the footage of this silent exercise is being shared on the website, it is seen that China's military activities in the Mediterranean, which is one of the largest armies in the world, are gradually increasing. China is also attempting to overcome the siege of the Red Sea.

Russia is also very interested in the Eastern Mediterranean. Russia, like China, is attempting to overcome the same siege. The bases it has taken in Syria and powerful military weapons have increased its military presence. Russia has also increased military exercises in the Eastern Mediterranean in recent years. Dozens of ships and planes participated in these exercises. It is evident that Russia and China have captured the countries that are ahead of them with the military technology that have recently developed and even surpassed them in some areas.

UK, France and Germany look like they won't make the same mistake again this time

The states like UK, France and Germany, who fell to each other and lost their dominance to the US by making use of their power unnecessarily as before during World Wars, seem to be more distant to the US, and this time look like they won't make the same mistake. American forces are very much distributed and this power distribution seems not to be strategically appropriate.

Germany and France are troubled by US activities in Europe and are trying to develop the best possible policy against it

The efforts to form a European Army, not to participate in the F-35 project, Germany's decision not to send troops to Syria and France's tax decision against some American companies constitute are some of the indications of this policy.

US is losing Turkey with some of the wrong decisions

On the one hand, the President of the United States says, "We will make America great again." on the other hand, it is also a question of how he will do this by losing his allies such as Turkey. These are inconceivable that while the US gets to take against Turkey with erroneous decision and lost it unnecessarily.

It's clearly seems that as a second largest military force in NATO, loss of Turkey is going to affect the balance of power in this region so much.

Çetin Emeç Bulvarı Aşağı Öveçler Mah. 1330 Cd. No: 12 06460 Çankaya / Ankara
Tel: 0 312 473 80 45 • Faks: 0 312 473 8046 • sde@sde.org.tr • www.sde.org.tr

sdeorg

stratejikdusunceens